

Poltnina plačana v gotovini

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1931

12

Perilo, ki leži v omari, kakor novo...

Vsake gospodinje srce utrip-
lje veselo . . . belo, kakor
sneg in dišeče po gozdu leži
perilo v omari . . . kakor novo
je postalo v mehki, obilni peni
terpentinovega mila Gazela.
Fino terpentinovo olje, ki
je pridejano temu milu, je
pranje olajšalo in pospešilo.

TERPENTINOVO MILO

GAZELA

pere zares čisto

GT.33

Lojzka Horvatič:

Brezmadežni.

Darujem Ti cvetje mladostnega
maja
in dušo, živ oltar,
srce Ti darujem in vso ljubezen
dekliško,
vso ból in radost.
vse sanje bele, tiho sladkost,
vse Tebi bodi v dar!

Morob Agard:

Brezmadežni.

Ko zvezde Ti sijejo bele dlani —
in milosti sto nam vsaka deli...
Pošlji vsem milost, ki k Tebi hité,
in vsem, ki krivico in žalost trpé!
Usmili se izgubljenih sirot,
ki brez luči tavajo v noči zmot!
Žarek iz svete dlani jim daj,
da se zasveti jim pot nazaj!
A žarek najmanjši, prosim Te,
pošlji v moje revno srce!

Kriki mladih duš.

(Zborna deklamacija.)

Prva: Nebroj živoljenj, nebroj dekliških src
je v mraku mrkem obnemelo...
In tisoč src po daljnih zvezdah zahotelo
in mladih duš deviških v plamtečem kriku vzžarelo:

Vse: Bog, Bog, Bog!

Prva: Iz dalje gledam v pomlad...
I v meni, v meni je pomlad, v mladenki,
ki v bohotno, mlado rast,
v opojni ritem cvetja,
v zvonki himni petja
z dušo vso hitim
in k Solncu, k luči večni
preko brezbrežnih, zvezdnatih širjav,
s kipečim srcem, z iskrečim pogledom želim.

Vse: Živoljenje, živoljenje, živoljenje!

Druga: Pa, joj!
Srce v nemiru obnemi,
ko gledam v grozni šum doline...
Tisoč rok grabi za nami iz nižine! —
Mladost v meni zajóče,
krikne brezmejna mladost.
Dvigajo k nebu se roke,
srca preplašena se ozvalobe,
duše k Tebi skozi eter kipe:

Vse: Marija, Marija, Marija!

Tretja: Vidim.
Rast se sprostila objema je materè zemlje,
koišku drhti — navzven kipi,
ko zemlja iz nabreklih grudi pognala
je tajne sokove v listje in cvetje
za blagoslovljeno rast...
A me?
V brezdanjih iskanjih
se oziramo v dušo,
z mislimi klujemo,
iščemo — iščemo —
hočemo bistva, iščemo žene — matere v sebi.
Ker smo dekleta božje ljubezni,
iščemo krepko Boga nad seboj,
Hočemo iz sebe sklesati Judito,
ki odolela bo zlizastim meglam,
ki bo k blestečim zemljam hitela,
da svetu prinese dar v temo
in bo svoj rod prokletstva otelal
Hočemo v glasu božjem zveneti,
kakor božični zvonovi doneti:

Vse: Marijal Marijal Marijal

*Četrta: Z belimi prsti grebemo megle,
padajo stare, zmaličene meje,
Solncu nasproti dvigamo glave,
k Solncu, ki v večni ljubezni žari,
da v žaru njegovem se zaiskrimo,
v plamteči, silen kres zagorimo,
v ogenj ljubezni, ljubezni!
Da se ogrejejo sestre in bratje,
da poletimo v objemu božjega diha,
kot matere — svečenice.
z vročo ljubeznijo v novo pomlad,
brezdušnemu svetu dušo božjo iskat,
za božja semena srca orat.*

Hočemo biti v življenju in smrti
Vse: Tvoje, Tvoje, o Mati!
Da bo vsa naša mladost in pomlad
mogočna himna, silen krik:
k Tebi, k Tebi Marija
in po Mariji — k Tebi
o Bog!
(Hrepenече objame mogočna svetloba).

Dr. Fr. Jaklič:

Pot do srca.

Na poročni dan je čaša sreče za ženina in nevesto tako polna, da niti kapljica ne gre več vanjo. Njuna življenska pot se je stvorila, vsa lepa in solnčna je. Ko jima duhovnik govori izpred oltarja ne le o srečnih, ampak tudi o žalostnih in nesrečnih dneh, si mislita: to pač ne velja za naju, ampak za druge!

Pa vendar ne bo ostalo tako. Znana je šaljiva domislica, da je zakonski stan zato tako svet stan, ker ustvarja toliko — mučencev; in: zakon je dosmrten, pa tako kazni dobijo le najhujši zločinci. — Torej bodo tudi v zakonu križi in bridkosti; kdor hoče samoljubnega udobja, naj se ne poroča! Težke dolžnosti čakajo zakonska in le v vestnem izpolnjevanju teh dolžnosti se skriva prava sreča. Osrečavati, ne da bi mislil nase; prinašati žrtve, ne da bi jih tirjal zase; premagovati svoje slabosti in napake in potrpežljivo prenašati napake zakonskega sodruga: to je ključ do sreče.

Nevesta bo torej morala prinašati žrtve in potisniti svoje želje v ozadje; ne več ravnati po svoji volji, ampak se ukloniti. Trde, malo vabljive besede, katere olajša in oslabi le čista in globoka ljubezen!

Potrpežljivost in dobrohotnost sta dve čudodelni zelišči na zakonskem vrtu; ob njih žarijo oči v tihi sreči. Zelo težko pa je, odgojiti ti dve zelišči. Zlasti ker se novoporočenca še ne poznata dosti, v marsičem bo torej nesoglasje in eden ali drugi bi utegnil vzkipei. Toda če kdaj, sta kljubovalnost in trma takrat še posebno zla gosta.

Mož je telesno močnejši ko žena, v prenašanju bolečin in zoprnosti je pa mnogo šibkejši. Neprijetnosti in neuspehi pri delu ga vznemirjajo in vznemirjajo in ko se vrne zvečer v družinski krog, si želi pozabe in ljubezni, ob kateri se mu vrne dušno ravnotežje. Mehke ženske roke znajo odgnati oblake skrbi. Kako težko pa je možu, če mu sebična in nevzgojena žena ob prihodu jadikuje in našteva svoje malenkostne nevšečnosti!

Prvi božični večer v zakonu. Okrog dreveščka, ki žari v svitu svečk, so razvrščeni darovi, katere je za prvi božič poklonil mož svoji ljubljeni mladi ženki. Ona sedi poleg njega, sijajoča od sreče. Rada bi mu kaj velikega poklonila in ga vpraša: »Tako dober si do mene! Povej mi sedaj, kaj najbolj želiš od mene in izpolnila ti bom!« On se ji nasmehlja in pravi: »Vselej, ko se bom opoldne in zvečer vrnil od dela, me sprejmi s prijaznim obličjem!« Žena ga razočarana vpraša: »Ali je to vse? Ali samo to želiš od mene, saj je že samo po sebi razumljivo!«

Pa kmalu bo opazila, da to ne bo tako lahko zanjo, ker trdi notranji boji ji bodo kalili pogled in morili nasmešek na obrazu. Veliko malih nezgod in neprijetnosti jo bo doletevalo dopoldne in popoldne, težko se bo premagati; ne bo smela možu takoj povedati, če bo kaj napačnega v hiši in v družini, ampak šele, ko se bo odpočil in bo ona preudarila, kateri način bo najbolj pravi, da mu odkrije nesrečo in nezgodo.

Če ni v hiši veselosti, ni toplote in okrepcila; mrzlo je v taki hiši, pa naj vlada še tolika točnost in rednost. Veselost pa pride le po samopremagovanju!

Stvarnik je položil v srce žene skrivnostno moč nad možem. Rad se ji da voditi, k dobremu in k zlemu; lahko napravi iz njega svetnika ali pa nespametnika. Kako živo nam predočuje sv. pismo zli vpliv žene na moža: Eva, kraljica Jezabela, Dalila, Herodiada itd.; pa tudi blažilni vpliv blagih žena nam je znan iz zgodovine in pesništva: Monika, ki z molitvijo in krotkostjo po dolgih letih pridobi moža Patricija in sina Avgušтина za Kristusa; ali Cecilija, ki z deviško čistostjo spreobrne Valeriana; ali češka kraljica Ljudmila, ki pelje Bořivoja h krstu; ali Beatrika, ki Danteju kaže pot proti nebesom; ali Prešernova Bogomila, ki usmeri Črtomira proti pravi sreči, četudi združeni s samoodpovedjo. Marsikateri mož bi moral vzkliniti z Bismarckom: »Vi niti slutite ne, kaj je moja žena naredila iz mene!«

Pa morda vzdihneš: Jaz pa nimam na svojega moža nikakega vpliva; naj jokam ali prosim ali svarim, vse je zamanj in še poslušaj me ne!

Toda ali nisi morda samo zagrešila, ker si hotela doseči dobro namero, pa na napačen, neumesten način? Morda si govorila, ko bi bil molk bolj na mestu. Ali si se prepirala in si godrnjala, ko bi bil ljubezniv nasmešek vse bolj primeren. Bila si trda in tuja, ko je bil mož lačen in žejen ljubeče besede. Kako napraviti, to je tisto! Vedno je treba nežnega poznavanja in rahločutnega razumevanja, žrtvujoče se ljubezni in odpuščajoče prizanesljivosti.

Ljubezen vse zmore. Ženi pomaga ljubezen, da se vživi v mišljenje in hotenje moža; pove ji, kdaj je pravi čas, da nanj vpliva; narekuje ji prave besede; ljubezen ji daje moč, da se ne utruji, četudi je bila že desetkrat odslovljena. Seveda mora to biti res prava ljubezen, ne zgrajena na čutnosti in strasti; duhovna ljubezen mora to biti, pa poživiljena od zakramenta sv. zakona. V njej sta postali obe duši kot lep akord, sozvočje v Bogu. Bog je postal njuna vez. Kako bi torej smela pozabiti Boga? Če kdo, imata zakonska dovolj nagibov, da se zopet in zopet vračata k božji ljubezni, naj blagoslavlja, krepi in očiščuje njuno ljubezen.

Silno težko postane v družini, če je žena podvržena slabi, nevšečni volji in hodi v nepribližljivi užaljenosti po cele dneve ali kar velik del tedna molče po hiši; mož in otroci bi jo radi potolažili, pa ne vedo, kaj ji je, ker odklanja vsako dobrohotno vprašanje. In za katero malenkost se včasih zapre v svojo užaljenost!

Če se torej žena zapazi v zlovoljnosti, naj podvoji na zunaj svojo ljubeznivost, potem se pa naj potruji, da zopet dobi mirnost in ravnovesje! Potruditi se je za takrat resno treba, saj tudi kurjač da lokomotivi znatno več pare, če mora voziti navkreber. Muhasta žena je velikanski križ za moža in za vso družino. Kakšen

slab zgled daje otrokom! Mož bo polagoma prišel v nevarnost, da bo morda začel zunaj doma iskati to, česar doma pogreša.

Ako ženo res kaj teži, naj se skuša sama umiriti. Ko se ji duša umiri, naj se pa razgovori z možem in v tehtajočem preudarku se bo kmalu ponudila prava rešitev iz težave.

*

Ne vtikaj se v malenkosti moža ali pa odraslih sinov! Prenašaj jih čeprav so ti morda neprijetne! Bodi hvaležen Bogu, da tvoj mož nima večjih napak! In četudi ima kakšno večjo napako, jo potrpežljivo prenašaj, to si obljubila pred poročnim oltarjem; tako boš vendarle najbolj srečna!

Ako se ti zdi, da je mož neljubezniv in trd, si poišči pot do njegovega srca! S prijaznostjo in uslugami, z brezhibnim vedenjem in plemenitimi dejanji. Vzemi n. pr. tudi kuharsko spretnost na pomoč in jo naravnaj po njegovem okusu! — Nikdar ne reci možu, da bi rajši videla, da bi bil tak, kot je oni. Mož naj namreč ve, da ga imaš za dobrega, plemenitega in ljubeznivega in se bo tem bolj potrudil, da bo res tak.

Ne delaj tako, kot mnoge žene, ki se po prvih letih poroke malomarno oblačijo in ne držijo nič več na zunanost in čistočo. Ne letaj za vsako modno novostjo, pač pa se vedno oblači skrbno in snažno in lepo urejeno, četudi preprosto! Tvoja urejenost bodi tako skrbna in tvoje vedenje bodi tako pravilno, da tujec vsak hip lahko vstopi. Četudi mož nič ne reče, vendar težko prenaša neurejenosti ženine. Nasprotno pa bo s tihim ponosom zrl nanjo, če bo vedno urejena v obleki in dovršenega vedenja.

*

Svoje bridkosti zapri vase! Če ljudje zvedo za naše bridkosti, izgubijo te svojo vrednost in svoje posvečenje. Človeka sicer žene srce, da bi potožil, a je skoro vselej dosti boljše, če molči. Kolikokrat je človeku potem žal, če je tujemu očesu odprl pogled v svoje razboljeno srce! Žena ni zato, da bi jo drugi razumeli, ampak da bi ona druge razumela. Na videz trd stavek, pa izrazi vso veličino žene in matere! Ona tke srečo moža in otrok, nase pa nesebično pozabi. Močna in sveta je taka ljubezen, prekrasen odsev božje ljubezni.

Tudi mož težko razume žensko, kajti on je v svojih čuvstvih mnogo bolj preprost in tudi časa večkrat nima za poslušanje in za razglabljanje ženinih čuvstev. Če bi žena vedela, koliko notranjo moč dobi iz tega, če zaklene svoje misli in čuvstva ter se trudi, da bo vedno prijazna in vedra, bi ne doživljala toliko nepotrebnih viharjev, v katere se modra žena sploh ne spusti. Namesto da bi jokala, naj bo le še bolj ljubezniva, da bo mož izprevidel, da je njegova hišica najboljši in najbolj osrečevalen prostorček na celem svetu. — Seveda, zato pa žena še nikakor ne sme možu zatajiti bolesi, katere mora mož skupno z njo nositi, n. pr. bolezen otrok, pomanjkanje, skrbi itd. Naj pa sama uredi malenkosti, katere lahko sama spravi v red.

Naj ne skuša vedno imeti zadnjo besedo!

V velikih bridkostih bo žena zadela pravo, če pomisli, da jo bo z možem smrt prej ali slej razdružila; naj si misli, da morda kmalu, morda že jutri, in potem se bo najbrž nasmehnila ob njegovih manjših slabostih in napakah, katere je dotlej gledala v pretemni luči in so jo tako bolele.

*

Norica je rastlina, katera nosi prelepe jagode, vabeče kot črešnje, ta njen sad je pa silno strupen. Nekaj takega je v zakonu ljubosumnost, nezaupnost. Ona je strup za ljubezen. In čim močnejša je ljubezen, tem bolj ta strup peče in žge in zakonski ne more več pametno presojudati. Skoro v slednjem zakonskem je nekaj tega strupenega zelišča, a ga je treba izruvat za vsako ceno.

V svojem Othellu je Shakespeare (Sikspir) ponazoril vse prokletstvo te strasti, kako ugonablja srečo v srcih. Ljubosumna žena ljubi svojega moža, pa mu izpreminja življenje v pravi pekel; in ljubosumni mož iz vse duše ljubi svojo ženo, pa jo muči kot nikdo drugi. Ljubosumna oseba dobi tisoč novih oči, a so vse bolne; v vsaki besedi, v vsakem pogledu, v vsakem dejanju vidi javljanje nezvestobe. Ljubosumnost zagrabi kot polip s tisočnimi rokami ljubezen in jo duši in uduši.

Edino orožje, ki premaga tega sovražnika zakonske sreče, je trdno in vsak sum premagujoče zaupanje.

Marsikdaj bo zakonskima v svarilo izpričana resnica, da v zakonu ni možna sreča samo enega, marveč sta ali oba srečna ali pa oba nesrečna. Zato noben od njiju ne bo kalil sreče drugega, ker bo nesreča prej ali slej prišla tudi nadenj ali nad njo.

Ključ do sreče v zakonu je torej samoodpoved. Kolikor samoljubne sebičnosti, toliko gorja; kolikor samopozabe, toliko sreče in blagoslova. Poskusi, če se nisi doslej tega izkusila!

Prav isto bi bilo seveda treba povedati tudi možem; iste dolžnosti vežejo tudi moža in po slični poti mora tudi on priti do srca svoje žene.

Franjo Neubauer:

Jesen šumi.

*Šumi jesen
in govor njen
glasi otožno se tako
kot bridko, težko je slovo.*

*Jesen šumi,
da sreče ni,
ki v majskih je cvetela dnehi,
ki pela v toplih je nočeh.*

*Šumi čez vrt,
da bo zatrt
od mraza kmalu zadnji čar
cvetov, ki jih goji vrtnar.*

*Iz grede vzdih
se dvigne tih,
odnese veter ga seboj,
izlije vanj se vzdih še moj.*

Izseljeniška nedelja.

Že dve leti smo praznovali po celi Sloveniji drugo nedeljo v novembru kot našo izseljeniško ali Rafaelovo nedeljo. To nedeljo smo celo posvetili misli, skrbi in molitvi za naše rojake razkropljene širom sveta.

Za letošnje leto pa je sklenila Družba sv. Rafaela, da bo izseljeniška nedelja na prvo adventno nedeljo, t. j. 29 novembra. Ima namreč za to nedeljo poseben program, katerega želi izvesti. Dosedanji dve praznovani izseljeniški nedelji sta bili predosem družbinega propagatoričnega značaja. Vzbudili naj bi zanimanje pri ljudstvu za naše izseljeniško vprašanje in za Družbo sv. Rafaela. Ker se je pa glede tega že pokazal znatni uspeh, želi Družba sv. Rafaela načeti drugo točko svojega programa — namreč obnovitev družinskih vezi med člani družin tu doma in onih v tujini. Od vseh strani naše domovine dobivamo pritožbe, kako so začela pisma od domačih iz tujine postajati vedno redkeja, da marsikje že leta niso več čuli od svojih dragih iz tujine. In vendar so tu še živi starši, da celo otroci, žene, bratje in sestre.

Zato je sklenila Družba sv. Rafaela pozvati vse izseljence vsega sveta, da z nami vred praznujejo to nedeljo kot nedeljo obnovitev družinskih vezi naših z izseljenci, izseljencev z nami.

Tako bodo po celi Sloveniji vse naše družine ta dan mislile na svoje v tujini, vsi domači v tujini pa bodo ta dan tam opozorjeni na svoje tu doma. Zato bo Družba sv. Rafaela pozvala tu doma vse družine, ki imajo svojce v tujini, da jim to nedeljo gotovo pišejo za božične praznike, vse izseljence v tujini pa, da naj se zopet spomnijo svojih domačih tu doma in naj jim ta dan gotovo pišejo.

Družba sv. Rafaela je izdala tudi posebno tiskano pismo za izseljence, katero bo razposlala vsem gg. župnikom po celi Sloveniji in jih prosila, da to pismo razdele vsem, ki imajo sorodnike v tujini, da ga podpišejo in pošljejo v tujino svojcem. Je to pismo celega naroda svojim dragim bratom in sestram v tujini.

Da bodo pa ta pisma prišla gotovo pred božičem tudi v najoddaljenejše dežele v južno Ameriko in Avstralijo ali, pa od tam sem k nam, zato smo izbrali že prvo adventno nedeljo.

Prosimo že sedaj vse, da nam bodo pomagali izpeljati ta naš daleko-sežen namen.

Charles Silvestre, poslovenil Niko Kuret:

Zvesta do konca.

Roman.

(Konec.)

Nekega večera je z Nonot-jem odgnala živino daleč na travnik, ki je ležal ob Gartempi. Na tem mestu se dvigujejo temne skale, ki v svojih razpokah hranijo mnogo skrivnosti. Drevesa so skrivenčena in dvigujejo zvite veje nad vodo, ki se utesnjena in mračna poganja pod njimi naprej. Tu je vse divje in pusto. Še svetlo nebo in solnce ne moreta izbrisati sledov burnih časov.

Ta večer je bil soparen in je obetal nevihto. Pomalem so se nakopičili oblaki in stvorili črn obok, ki so ga kmalu začeli trgati bliski. Vstal je močan piš, ki je sibal listje z dreves, zvijal drevje in burkal vodo. Dragica je hotela priti do Genettovine, a brž je spoznala, da je nemogoče. Prestrašen se je Nonot oprijemal njenega krila in živina, ki jo je Čuvaj poskušal obračati, se je zatekala pod skalovje. Gost in težak dež se je ulil kot bi se kadilo. Dragica se je spravila v jamo, ki so jo čvale skale, ki so molele nad njo. Stiskala je k sebi Nonotja. A kmalu ju je ploha premočila. Ko je videla, da nevihta ne bo brž prešla, je slekla životec in odložila kočmajko, ki je vanja zavila Nonotja.

»Moj Bog, stori, da se Nonotju kaj ne zgodi,« je molila.

Od hladu je začela drgetati in stisnila je zobe, da Nonot ne bi videl, da jo trese mraz.

Zdelo se je, da se bo poljana potopila. A za eno uro se je nebo zjasnilo in v solncu so zagorele kapljice na drevju.

Nonot si, preveč prestrašen od grmenja, ni upal spregovoriti. Dragica ga je s smehom spet ojunačila, zbrala živino in se vrnila na Genettovino. Voda pa, ki jo je bila premočila do kosti, jo je težila in tresla se je od mraza.

Mati je čakala na pragu. Stokaje jima je brž pripravila kuhanega vina. Nonotja so brž preoblekli: ker ga je bila Dragica zavila v svojo kočmajko, mu razen strahu ni bilo hudega.

Dragica je legla in vso noč je gorela v vročici. Mati, ki je bdela ob njej, je slišala, kako je govorila:

»Pokrijte Nonotja, zeblo ga bo ... Čakajte, topel volnen jopič imam ...

Ker je kašljala, so nekaj dni kasneje poklicali zdravnika Rémyja, ki je ugotovil bronhitis. Ona pa je govorila:

»To ni nič...«

Nerodno ji je bilo, da je bolna in da povzroča domačim žalost in skrb. Tedaj je mati začutila, da je nov ogenj zaplapolal v njej. Noč in dan je bila pri hčeri, bdele so njene oči, bdelo je tudi njeno srce.

XXV.

Po dveh dolgih tednih je bila Dragica izven nevarnosti. Vendar še ni vstajala. Zdelo se ji je, da si more šele sedaj prav odpočiti. Ni se dolgočasila. Clémentina Queyroixjeva je posedala pri njeni postelji in ji pripovedovala preproste kmetske zgodbe. Njen dobri, zaripli obraz z odkritimi očmi in gladko počesanimi lasmi ti je bil v odpočitek, če si ga gledal.

Govorila je Dragici baš o svojem bratu Martialu, ki mu je potekal rok v Tunisu in se bo kmalu vrnil na Limousinsko.

»Gotovo se ga spominjaš, čeprav je starejši od naju. Bil je malce samsoj, zato ni hodil dosti zdoma. Vrl fant je.«

Dragica se ga je spominjala kot postavnega fanta, nekam okornih kretenj. Prišli so Nonot in obe sestrici, ji sedli na posteljo k nogam ter se pričeli igrati. Mati, ki je neprestano kuhala čaj, jih je hotela nagnati iz sobe, a zaman. Zakaj Dragica jo je prosila, naj jih pusti pri njej. Stari oče je posedal dolge ure pri njej in jo molče gledal.

Nekega dne ji je župnik Verdier prinesel knjige, polne povesti in lepih zgodb.

Ko jih je Dragica prebrala, se je čudila, da je bilo njeno življenje tako mirno. Pa si prav nič ni želela razgibanih dni, ki jih družijo nešteto spletk. Kadar je bila sama, je zaprla knjige župnika Verdierja in dolgo strmela v jesenov vrh, ki je drhtel pred njenim oknom.

XXVI.

Končno je mogla vstati. Zelo je bila srečna, ko je videla, da Nonot in mali sestrici pomagajo pri gospodinjstvu in na dvorišču. Čudila se je, ko je opazila, da je videti mati izza njene boleznii krepkejša kot kdajkoli preje. Kadar pa so ji govorili, da se je bila izkazala vrlo in neustrašeno, jo je postalo sram in zardela je, ko da se norčujejo iz nje.

XXVII.

Zavladala je jesen. Prižgala je svoje ognje v teh krajih živahnih vodā, kjer je listje dreves sočno zeleno. Po kostanjih in po hosti so nastajale žareče lise, ki so se drobile v zlate in rjaste delce. In kot v plohi svetlobe se je listje spreminjalo v cvetje. Zemlja se je radostila, kakor da tuje solnce vzhaja iz nje pod zaprto nebo. In barve so trepetale v gozdnih zatišjih in so bile mehkejše od pesmi rogov.

Neko jutro koncem oktobra je Clémentina Queyroixjeva povedla svojega brata na Genettovino.

Dragica ga je zagledala, ko je stopal s krepkim korakom po stopnicah k lopi in se smehljal. Bil je velik in mišičast. Iz rjavega obraza so mu svetle in odkrite oči gledale naravnost v svet.

»Vidiš ga, mojega brata!« je vzkliknila Clémentina.

Martial Queyroix je pozdravil Dragico po šaljivi kmetiški navadi.

Vstopili so. Mati se je polaskala novemu došlecju.

»Okrepil si se, fant,« je dejala, »in solnce tam doli ti je kožo ustrojilo.«

Stari Villard je vstal s klopi, kjer je čepel. Pogledal je Martiala in veselje mu je zaigralo v očeh. Pokimal je, kakor bi hotel potrditi:«

»Poznal sem te, ko si bil droban jurček, zdaj si pa tak postaven junak!«

Posedli so okrog mize. Mati je šla po starine v klet.

Martial je pripovedoval z nekim blaženim žarom o dneh v garniziji v tistih vražjih krajih, ki so suhi kakor kresilna goba. Dragica je nepremično zrla vanj, pa se je tudi malce pobahal. Vzkliknil je:

»To si oddahneš, ko si spet doma!«

Dragica je molčala. Poslušala je. Martial se je smejal, da bi skrtil zadrego, ki je rastle v njem ob pogledih te dobre in lepe mladenke. Zresnil se je:

»Težke čase ste imeli, mi je povedala Clémentina. Ah, da sem bil doma, da bi ti bil pomagal! Zdaj pa je pri vaši hiši spet vse v redu. Pravili so mi, Dragica, da si se trudila več nego bi bila smela...«

»Oh ne! Storila sem samo, kar sem mogla.«

Stari Villard je spregovoril počasi, kot bi besede tehtal:

»Dragi moj, če hočeš, nam še lahko pomoreš! Zadovoljni bomo. Vedno je dela dovolj in Fansat tudi ne more vsemu kaj.«

Martial ni odgovoril. Zakaj mogel ni odmakniti pogleda od Dragičinega obraza.

Nato se je s Clémentino vrnil v Lascaud in tako lahko ji je bilo pri srcu.

Preden pa je stopil čez prag mu je Nonot potisnil debelo rdeče jabolko v žep...

XXVIII.

Dragica in Martial sta se srečala bodisi pri ličkanju na Genettovini ali po samotnih poljskih stezah. Bil je čas za izkopavanje krompirja. Preprosto delo pod sivim jesenskim nebom, katerega sij tako brž ugasne. Kjer se je kazal ostanek grmičja, ožganega od solnca, so ljudje izkopavali ob koreninah stisnjene gomolje. Dragica, njena mati, malčki, stari so jih zbirali v košare, ki so jih praznili v vreče, nadevane na dvokolesnem vozu. Vsaki brazdi so skrbno sledili. Malo so govorili med sabo. Nonot in njegovi mali sestrici so se uklanjali temu staremu redu. Ko pa je bil voz naložen, so se vračali in veselo čebljali. Dragica in Martial sta nekoliko zaostajala in se vodila za roko.

XXIX.

Ko so izkopali krompir in ga spravili v klet, kamor ni mogel mraz, se je mati domislila kostanjev na Cros du Renard, kjer je rastle tesno drug ob drugem kakih trideset kostanjev raznih vrst. Eni so rodili kostanje nekam koničaste oblike z belimi svilenim čopkom, drugi so spet nudili v počenih in zarjavelih lupinah okrogel in težak kostanj, ki je bil skoraj tako debel kakor maroni.

Nekega večera v tednu pred vsemi svetniki je prišel Fansat v Lascaud in ponudil Martialu, naj se odpravi z veliko košaro:

»Nabral boš kostanja za Clémentino, ki ga ima rada namočenega v sladkem sadjevcu. In jabolk je letos od sile. Dragica pojde nocoj z Nonotjem po kostanj.«

Namežiknil je pod košatimi trepalnicami in pozibal glavo. Ko sta Dragica in Nonot dospela na Cros du Renard pod kostanje škrlatnih vej, sta z nogo odpirala lupine, ki so pokale in izpuščale iz svojega žametnega objema svetle kostanje.

»Nikar, Dragica,« je dejal Fansat. »Bova že midva z Nonotjem pobirala.«

Čuvaj se je igral. Preudarno se je bližal lupinam, ki si je ob njih bil zbodel nos in jezno je bevskal kakor pred ježem. Nonot mu je metal kostanja. Lovil ga je, ga izpuščal in ga spet prijel s čeljustmi. Pa je spet pustil, da mu je zaplesal na koncu prednjih nog in je moral teči za njim.

Fansat je pograbil košaro in metal vanjo izbranega kostanja. Nonot mu je pridno pomagal.

Martial in Dragica sta se oddaljila. Sedla sta na star hrastov hlod, ki so ga bili razžagali. Zrak je bil mil, sveža sapa je vela v njem z vonjem listja, ki je umiralo. Martial je vzel Dragičine roke v svoje. Molčala sta in pogledi so se jima družili v neskončno spokojnost.

Lionnou je prišel povedat, da pojde z Nonotjem in Čuvajem naprej domov.

Martial je spregovoril za hip, pa mu je bilo skoraj težko, tako je bilo v njem vse polno nedopovedljive sreče:

»Dragica, kolikokrat sem tam doli, ko je bilo toliko solnca nad razpajeno zemljo, mislil na naš kraj. Hrepenel sem. Sedaj ne pojdem več odtod. Ah, kako bom pogumno in z veseljem delal ob tvoji strani... za vedno...«

Nežno mu je šepnila v odgovor in glavo naslonila na njegovo ramo. Odpiralo se je pred njima življenje, mirno in lepo kakor obzorje, ki so ga tvorili nizki griči, gozdovi, ki je v njih gorela jesen, in senožeti, ki se je voda blestela v njih. Skozi tišino je prihajal večer. Dala sta se bila drug drugemu brez besed in blagoslov z neba je neslišno rosil na oba. Senca se je razmahnila kakor roka, ki čuva. Zagorela je prva zvezda.

XXX.

Na praznik sveh svetnikov sta Dragica in Martial med prvo mašo pristopila k obhajilu. Cerkev je bila polna kmetiškega ljudstva, ki je nad njim plaval sveti spomin na rajne. Na Limousinskem, kjer poganjajo korenine dreves prav do skal, ostane zvestoba do rajnih v srcih kakor svetla luč.

Na večer tega dne so se Villard in mati, Clémentina in čevljar Queyroi, Martial, Dragica in malčki skupaj napotili spet v Rieux k biljam. Vzvišen je ta večer, ko se množica rajnih, tistih, ki še trpe boleost teme, in izbrancev, vrača povesod v domove in na polja.

Po cerkvenem opravilu se je množica gnetla na pokopališče. Župnik Verdier je v plašču za srebrnim križem prišel pod stari merovinski križ, ki so ga viharji stoletij bili počrnili. Zapel je Libero s krepkim glasom in droban deček je odgovarjal, kakor jasno poje murenček v žitu. Blagoslovil je grobove, ko se je nebo oblačilo, nato je odšel. In dobri ljudje so se razgubili med gomile, da jih počaste in ob njih pomolijo. Na kamen, ki je pod njim počival Pierre Villard, je mati kanila blagoslovljene vode iz steklenice, ki je služila že od davnih časov v ta namen.

Šepetala je:

»Vidiš Dragico in njenega ženina, revež! V miru počivaj, molimo zate.«

Dragica pa je priprtih oči govorila v svojem srcu:

»Oče, storila sem, kar sem mogla... Videl si, da sem delala po svojih najboljših močeh. Martial, saj veš, je dober fant. Z njim bom srečna in grunt ne bo trpel.«

Potem so šli Villardovi pomolit še h grobu Queyroijskih, ki ga je krasila granitna rakev z izklesanim podolžnim žlebom na vrhu.

Villardovi in Queyroijski so se vrnili domov. Njihovi rajni so jih potrdili in jih okrepili.

Bila je še tema, ko je Dragica začula prvi zvon drugega novembra. Malčki so spali. Ona pa je strmela široko razprtih oči in njeno srce je poslušalo. Dolge minute so padali udarci na streho. Udušila jih je daljava in razblinjali so se kakor težka solza. V molku, ki je sledil, so izginjale vse meje. Večnost je vstajala iz globin temè kakor konica čistega zlata, ki naznanja kraljestvo božje.

Potem so se zvonovi razmajali in na njih drhtenju so se razkropili po poljani, nad griče in senožeti, nad vodovje ribnikov in reke angeli molitve in vere.

V razgibano temó je prehajalo dolgo udarjanje blagoslovljenega broná. Včasih ga je udušil veter, a vračal se je, prihajajoč iz neskončnosti ozračja. Dragica se je bila uprla na komolec v blazino. Poslušala je ves čas in od velike luči v srcu je bilo vse svetlo v njej. Zaslíšala je v kuhinji šum korakov. Napol je odprla vrata. Mati je bila pokonci. Zdelo se je, da sanja, med tem ko je pokrivala mizo z belim prtom, kamor je déla kolač, steklenico vina in narezanega suhega mesa v lončeni skledi.*) V slabotni luči leščerbe je obstala nepremično ob mizi. Sklenila je roke, ko da nekoga pričakuje.

Ostala je nekaj časa tako in solze so ji polzele iz oči, ko so se ji ustne premikale v tihi molitvi. Končno je upihnila luč in spet legla. Zvonovi so bili utihnili, slišati je bilo le pesem vetra zunaj nad poljem. In petelini so naznanjali, da prihaja dan.

Franjo Neubauer:

V jesenskem gozdu.

*Pod nógami šumi,
a gol je les
in v vetru bol ihtí
in jad z drevés.
Nikjer ni slavčeka več
in skrit je kos molčéc.
In jaz molčím
in sam trpím,
misleč na kraj,*

*ki drag nekđaj
in raj mi bil je sreče.
Srce je hrepeneče
čutilo večno tam pomlad,
in vanje bril jesenski hlad.
Zđaj žalost mi nazaj potuje,
vzdihuje, a nihčé ne čuje.
Saj le srce ihtí,
ki si nazaj želi!*

Dr. Fr. Debevec:

Kako si čuvamo zdravje?

(Konec.)

Očém nevarna kužna bolezen je trahom. Nje kali se naselijo v očesni veznici, na njej povzročajo sive zrnčaste naselbine, ki se po odigranem prvem vnetju spremene v male brazgotinice. Vnetje preide kmalu na roženico, na njej se potem vrše podobne spremembe kakor v veznici. Vid peša, končna posledica je lahko oslepitev. Le takojšnje zdravljenje more rešiti oči. Še bolje je seveda sprečiti okuženje. Z bolnih oči se kali zaneso kamorkoli, odkoder jih z nečisto roko, brisačo, robcem prinesemo do lastnih zdravih oči. Najrajše zato obole ljudje v isti hiši, istem kraju, isti pokrajini (pri nas n. pr. v Prekmurju). Kako naj trahom zatiramo? Poiskati je treba vire bolezní, t. j. bolne ljudi in jih zdraviti. Paziti na snago! Poučiti ljudi glede obrambe pred okuženjem in boleznijo!

*) Star limousinski običaj, ki spominja na poganstvo.

Šen je kužno vnetje kože, povzročeno vsled streptokokov, kali, ki izzivljajo gnojenje in tudi lahko splošno zastrupljenje telesa. — Vsled neznatne ranice ali praske v koži se zanese kok od koderkoli med celice kožne površine, jih draži in vnema; koža je potem vsa rdeča, napeta, boleča, ostro omejena od zdrave okolice. Kai rad se šen pojavi v nosu, pa se od ondod širi po obrazu. Spremlja ga visoka vročina; on ogroža tudi oči. — Navadno traja do 2 tedna. — Streptokokov je vsepovsod v nesnagi dovolj; zaidejo torej prav lahko v naše telo. Ali le pri nekem notranjem nagnjenju zanj se bolezen zaredi. Čista koža, razkužitev vsake ranice (n. pr. z jodovo tinkturo) sprečujejo šen.

Otrpni krč (tetanus) povzročajo posebni bacili. V zemeljski prsti, prahu itd. žive, a z onesnaženjem kožne ranice zaidejo v naše telo. Njih strupeni izločki dospo po živčnih potih do hrbtenjače in možgan, tam dražijo živčne celice, pa nastanejo — že več dni po okuženju — krči mišic, bolnik ne more požirati, govoriti, dihanje je ovirano; izmenoma skoraj vse njegovo telo stresajo splošni sunkoviti krči.

Bolezen je skrajno opasna; pri polni zavesti obolenec prenaša krče, dokler ga ne reši nadaljnih muk otrplost dihalnih mišic ali srca. Ogromna večina bolnikov umre! Splošno je bolezen redka, kljub razpasenosti krčnih kali. Razkužujmo rane, da se one z njimi ne okužijo! Pri vsaki onečiščeni rani, zlasti če so one obsežne, vbrizgajmo protistrup! Hvala Bogu, kljub tolikim ranitvam v toku življenja in kljub splošni razširjenosti krčnih bacilov, le malokdaj pride do samega tako nevarnega obolenja.

O zastrupljenju krvi, čujete gotovo večkrat. Nekdo se je zbedel; mozolec se mu je napravil; prišlo je do prisada itd. Tako ljudje besedujejo. Kaj je na stvari? Kadar se zbedemo, nas piči mrčes, si z nečistimi rokami stiskamo nastale izpuščaje, gnojne mozolce itd., rade zaidejo gnojne, strupene kali v krvni obtok, krožijo s krvjo po telesu, se naseljujejo vsepovsod po organih. Bolnik ima potem prav visoko vročino, težko sope, srce mu bije z vso naglico. Vsled splošnega zastrupljenja in velikih gnojnih naselbin v važnih organih preti smrtna nevarnost. Včasih zadošča že par dni, da iz prvotnega kužnega, gnojnega ognjišča nastalo splošno zastrupljenje pretrga pot življenja. Glavni povzročitelji te obče telesne zastrupitve so koki (strepto-, stafilokoki).

Zapomnimo si: Po ranitvi kože z bodičastim orodjem si iztisnimo nekaj krvi ven, da izplove in odnese proč morebitne kužne kali. Nato razkužimo rano, n. pr. z jodovo tinkturo, alkoholom itd. Zarezana koža zelo krvavi, pri tem se odstranijo bolezenske klice.

Oslovski kašelj bi pravzaprav najboljše priključili nalezljivim boleznim v rani mladosti. Takrat se najrajše pojavlja. Zanj značilni so mučni napadi dušečega kašlja, ki se ponavljajo več tednov zaporedoma. Povod jim je obolenje dihalnih cevi vsled okužitve s povzročiteljem oslovskega kašlja. Obolelega otroka je treba primerno negovati, bivati z njim čim bolj v čistem, solčnem ozračju; po potrebi mu damo zoper dušeče napade pomirjaajoče zdravilo.

Spolne in kužne bolezni, tudi takšne so na svetu! Koliko gorja one porajajo, koliko družin upropaščajo! Najbolj poznani sta kapavica (gonorea) in sifilis. Prvo povzroča kok (gonokok); pri spolnem občevanju z že bolno osebo se naseli v sečovodu, izzivlja v njegovi sluznici hud, gnojen kaštar, spremljan od pekočih bolečin in gnojnega iztoka. Brez zdravljenja preti nevarnost okuženja in obolenja v bližnji in daljni okolici, predvsem na spolovilih, v mehuru, ledvicah, sklepih in drugod. Pri porodu lahko gonokoki zaidejo v oči novorojenčku; sledi skrajno opasno vnetje in nevarnost oslepitve. Najboljša obramba zoper kapavico je moralno življenje, snaga. Če je bolezen že tu, potem jo naj takoj zdravi zdravnik.

Še večja spolna kuga je sifilis. Nastaja pri spolnem občevanju, novorojenček jo podeduje po bolni materi, ta pa jo je morda dobila od moža. Povzročča

jo ne glivica kakor pri večini drugih kožnih boleznih, temveč le pod drobnogledom vidna živalica, *spiroheta palida*. Spada v skupino praživalic in ima obliko svedraste palčice. Na mestu naselitve izzove otrdino, ki na vrhu ranasto razpade (I. štadij). Oteko polagoma bližnje žleze; sčasoma je vse telo okuženo; na njem se prehodno pojavijo značilni rudečkasti izpuščaji, ki čez čas zginejo. Nato (po tem II. štadiju) se skrivajo kali dolga leta v telesu, ne da bi okuženec skrajja kaj prida občutil. Prej ali slej pa izbruhnejo znaki III. štadija: vapnenasto hiranje ožilja, razpadanje kosti, otrpnjevanje važnih mišic, hudi čiri, suši se hrbtenjača in možgani, pojavlja se ohromenje udov, duševni propad in bebavost — paraliza, ki jo lahko spremljajo najbolj mučni pojavi umobolnosti. Videti težkega paralitika v umobolnici je res pretresljiv doživljaj!

Borba proti tej strašni kugi je v prvi vrsti moralno življenje. Obolenci spadajo brezpogojno v roke zdravnika. Osumljence varno pregledamo s preiskavo njegove krvi.

H koncu omenimo še par redkejših kužnih boleznih! Gobavost (lepra), ki o njej govori sv. pismo, je tu in tam doma ob Sredozemskem morju, v Aziji, deloma v Ameriki. Povzroča jo nje bacil. Naseli se v koži, dolgo časa v njej prитайeno živi, ustvarja otekline in uljesa, ki se širijo in razpadajo bolj in bolj, Bolezen ni ozdravna, ker ne poznamo zoper njo zanesljivega leka. Najbolje storimo, da obolence osamimo.

Steklina pri človeku izvira od ugriza bolnih živali, zlasti psa. Po par tednih začuti bolnik glavobol, postane nemiren, dobi krče posebno pri poskusu piti vodo. Nato zbledi in besni. Cede se mu sline. Po več dneh zapade v omrtvelost in umre. — Pojavi stekline pri človeku so izmed najbolj mučnih! Osumljence je treba takoj poslati v Pasteurjev zavod v svrhu strokovnega zdravljenja.

Vranični prisad se z goveda, konj, drobnice prenese na človeka. Pravtako lahko obole strojarji, ki imajo posla s kužnimi kožami. Če zaide kal v pljuča ali črevesje, nastopi smrt vsled hudega vnetja v par dneh. Milejše poteka bolezen (z vnetjem, oteklino, rumenkastimi mehurčki) v koži; seveda, če zaide globlje v telo, lahko nastane splošno zastrupljenje.

Snaga, razkuževanje kužnih predmetov (hleva, kože) zabranjuje to nevarno kugo.

Zaključimo kratke orise nalezljivih boleznih, obenem skončujemo naš pregled zdravjeslovja. Nismo povedali kakšnih posebnih novosti in modrosti, ali to so stvari, ki jih potrebujemo v življenju dan za dnem. Naj bi koristile tudi vsem dragim čitateljicam!

M. Herbert:

Ljubljien biti . . .

Novela.

(Nadaljevanje.)

»Saj ni ničesar tako zaupnega,« je odgovorila. »Namen imam, da se seznanim z zelo duhovitim in modrim možem. In to veste, da tako novo spoznanje človeka kolikor toliko spravi iz ravnovesja.«

»Ali smem vedeti za njegovo ime?«

Riharda je pomolčala za trenutek, potem pa odgovorila naglo: »Zakaj pa ne? Profesor Roding je v N. Ali ga poznate? To bi me zelo zanimalo.«

Globoka rdečica je pokrila Rihardino lice, ko je imenovala ime tega moža, pa je bila preponosna, da bi imela skrivnosti. Njeno oko ni niti za hip zadržalo, ko jo je stari prijatelj pogledal naravnost v obraz.

»Profesor Roding?« je vzkliknil ravnatelj, »seveda ga poznam. Svoj čas je bil jurist in je spisal roman »Povračilo«, ki je vse mogoče senčne strani naših zakonov pokazal in se niti ni ustrašil, ko je uradništvo, torej prav

svoje tovariše, napadal. Zaradi tega je bil vpokojen. Škoda zanj! Toda bil je edini izmed onih bojevitih narav, ki se morajo bojevati kar nehote. Pozneje je bil nekaj časa profesor filozofije v B., pa tudi tam se s kolegi ni razumel. Že vrsto let pa živi kot samotar in izdaja razne brošure. Neke vrste Tolstoj. Torej tega hočete spoznati? No, prav nič nevarno! Vi ste prezdrava za take posebnosti.«

»Zelo rada imam njegove brošure,« je odgovorila Riharda, »umevno je, da se je moral oprostiti vseh družabnih vezi, da more tako pisati, kakor piše, kajti ljudje so malenkostni in ne znajo ničesar objektivno presojati. Sploh pa so navidezni sovražniki človeštva največkrat njegovi dobrotniki.«

»Vi ste bolj izobraženi in ste tudi več čitali kot jaz, morate že vedeti,« je odvrnil ravnatelj. »Toda jaz ljubim preproste, dobrohotne ljudi, ki znajo poiskati prijateljev in se nad nikogar ne povzdigujejo. Ta Roding pa je bil že od nekdaj drugačen kot mi drugi. Z nekakim daljnogledom je gledal preko naših glav. Če bi se bila kaka žena zmotila in se vanj zaljubila, bi si bila že davno razbila svoje srce nad njegovim čudaštvom. Taki sebičneži ne znajo osrečevati.«

»Koliko pa je star profesor Rodnig?« je vprašala Riharda.

»Okoli petdeset. Dvajset let mlajši od mene.«

»Zakaj pa pravi, da je pohabljenec?«

»Pohabljenec? Ne, to ni. Nasprotno zelo lepe rasti. Pač ne vem, da bi se moglo to nanašati na njegovo zunanost. Pa seveda pisatelji imajo svoj način pripovedovanja.«

»Koliko časa pa že niste videli gospoda Rodniga?«

»Tako okoli deset let mora biti...«

»Od tedaj se je vendar kaj izpremenil. Menim, da ni eden izmed tistih, ki bi brez potrebe omenjali svoje telesne hibe.«

Riharda je poznala iz pripovedovanja svojega varuha, da mu gospod Rodnig ni kdovekaj simpatičen in se temu tudi ni prav nič čudila. Kot uradnik je bil povsem zaverovan v svoje paragrafe, vzoren v izpolnjevanju dolžnosti, a pri vsej svoji osebni dobroti in prisrčnosti brez širšega razumevanja za ljudi, ki so drugačni od njega. Toda, ko je šla sama po praznem drevoredu proti domu, ni bilo samo njeno zanimanje, ampak tudi njeno žensko sočutje, ki ji je narekovalo sklep, da nezanega obišče čimprej in ga skuša z dobroto in razumevanjem razvedriti.

Vsa njegova osebnost ji je bila zdaj mnogo bližja. Njegovo življenje je bilo skoz in skoz sam boj in vnanji neuspehi. Nad odkritosrčnostjo in nevoščljivostjo soljudi se je tolikokrat spoteknil: prijateljstva in ljubezni ni našel, ker je stavil na nju previsoke zahteve — ali pa ni mogel biti prijatelj, ker ni znal razumeti in ničesar odpustiti? Ta zadnja misel ji je boleče stisnila srce. Morebiti je slutila že zdaj veliko tragedijo bogatega življenja, ki je prinašalo bogatih sadov za druge, sebi samemu pa je bilo suho in neplodno.

Bilo je lepega oktoberskega dne, ko je Riharda dospela v staro mestece, kjer je bival gospod Rodnig. Polna pričakovanja in s tretjajskim srcem je stala pri oknu in gledala vstajajoče stolpe cerkva, kakor, da bi ji imeli oznaniti njeno usodo ter je z vročično napetostjo pogledala maloštevilne ljudi na kolodvoru. Kmalu je našla onega, ki ga je iskala. Samo eden bolje oblečen gospod, visoke postave, sivih las in z zlatimi očali je stal na peronu. Riharda je hitro in boječe pogledala obraz — bil je simpatičen, celo plemenitih potez. Riharda se je oddahnila. Bala se je trdih obrazov in trdih glasov. — Bila je pač otrok sodobnega nervoznega rodu, ki je tako zelo odvisen od telesnih lastnosti in v njih išče znake notranjosti.

Vlak je obstal in Riharda je izstopila. Gospod Rodnig je nepremično ostal na svojem mestu; Riharda ga je morala ogovoriti.

Šele tedaj je dvignil klobuk v pozdrav: »Ah, oprostite, napol slep sem, samo to poznam, kar stoji tik pred menoj.«

Sedaj je šele opazila, da je imel dvojna očala — odtod torej beseda »pohabljenec«.

Ko pa je stala tik pred njim, mu je zažarelo oko in je vzkliknil: »Hvala Bogu! Prav tako izgledate, kakor sem se vas predstavljal.«

Oba sta imela torej enako velik strah pred razočaranjem in sta bila zdaj vesela, da sta v vnanjosti drug drugega našla to, kar je ustrezalo namišljeni sliki. Kljub temu to prvo srečanje ni bilo povsem neprisiljeno. Če tudi sta si bila duševno zelo blizu, osebno nista vedela ničesar drug od drugega.

Hodila sta drug ob drugem kakor dva, ki stanujeta na različnih planetih; poskušala sta pričeti kakršenkoli razgovor, a sta se menda ustrašila vsak svojega glasu; zato sta umolknila in hodila tiho.

»Kako lepa je vaša domačija!« je spregovorila končno Riharda. Stala sta na mostu, pred njima je bil hrib, na katerem je stala razvalina starega gradu; listje gostega drevja, ki je obdajalo razvalino, je bilo po večini rumeno-zlato v prvi jeseni. Voda male reke je bila povsem čista in modra ter je razširjala prav to jasnino tudi okoli sebe. Kajti vse hiše in hišice ob obeh bregovih so bile tako bele in snažne, kakor da jih vsak dan umiva mimo tekoča reka. Hodila sta dalje po kamenitih cestah, kjer so se igrali otroci in so stare žene s pletenjem v roki to deco varovale. Od vseh strani so gospoda Rodniga prijazno pozdravljali; moral je vzeti klobuk v roko in je pokimal vsakemu. Riharda je ugotovila, da napram ljudstvu vendar ni tako sovražen in prijazno pozdravljanje je tudi njo osrečevalo. Zdaj ko mu je stala v neposredni bližini, si je iskreno želela, da bi bil pred vsem drugim dober in plemenit človek; da je duhovit in pameten, to je že itak vedela. Pot ju je peljala prav preko božje njive ob cerkvi. Star cerkveni dvor je bil to, bogat velikih in temnih cipres in sivo-srebrnih vrb žalujk; ob zidu so stali stari spomeniki, povesod drugod pa preprosti križi. Dih miru sta čutila na tistem kraju.

»Tu bi se dalo prav lepo čakati večnosti,« si je mislila in hitro pogledala v mirni izraz obraza svojega spremljevalca, in se ji je zdelo, da tudi on isto misli; vsaj čutila je, da ju obdaja enako razpoloženje.

Od pokopališča, ki je ležalo nekoliko vzvišeno, je vodilo par stopnic zopet v ravnino. Na tej strani so stale le posamezne hiše sredi zelenja in vrtov. Gospod Rodnig je pokazal srednje veliko staro gosposko hišo, ki je bila skoraj vsa skrita med drevjem:

»Moj dom,« je rekel. »Vidite v čast vašemu prihodu smo izobesili zastavo.«

In res je visela zastava na strehi ter plapolala veselo v vetru. Rihardi je bilo kar bolje pri srcu.

»Zopet znamenje dobrote!« si je mislila in je pogledala svojega spremljevalca. Ta jo je razumel.

»Kaj mislite, da se nisem veselil vašega prihoda?« je vprašal. »Že tri dni sem reševal vprašanje, kako pač izgledate. Takole se godi samotarjem. Kar je drugim ljudem nekaj vsakdanjega, novo poznanstvo je za nas važen odsek življenja.«

Šla sta preko travnika, na katerem je bilo polno kupov sveže trave. Prijeten vonj po venečih cvetkah je bil v zraku. Potoček je žuborel na onem koncu malega travnika, ob njem pa so rastle temno-zelene jelše, pod njimi pa se je vila bela stezica.

Gospod Rodnig je pokazal to stezico: »Moja najljubša pot!« je rekel. »Morebiti postane tudi vaša. Daleč, daleč po travnikih tja do daljnega hriba vodi in ko hodiš po njej se ti zdi, da greš v brezkončnost.«

Začutila je tiho odповed iz teh besed. Kolikokrat je pač ta samotni mož hodil to samotno pot daleč tja v tihoto, ne da bi upal in tudi ne da bi želel, da ga kdo sreča. Globoko sočutje je začutila zanj v srcu.

»Tak svet mir leži nad to pokrajino,« je rekla; še nikoli ji ni tako manjkalo besed, kakor danes.

»Da, to je pač njena značilnost; toda ta mir v poletnih dneh pa postane v pozni jeseni strahotno neprijazen, ker je tako samotnen. Samota je kakor strastna žena, ki ima čase neizrečene ljubeznivosti, vdanosti in prijaznosti, pa tudi ure mrzlega obupa, globoke melanholije, da celo trenutke sovraštva in jeze.«

Nenadoma je prenehal.

»Kako mladi ste še!« je nadaljeval. »Sodeč po vaših pismih bi vas moral imeti za staro damo.«

»Ne čutim se mlade!« je odgovorila Riharda in pordela.

»Ne mlada?« Bolestno se je zasmel. »Ko stopiš tja notri v starost, veš šele, da je mladost paradiz življenja. Le tesno se je oklenite in ne izpustite niti najmanjše četrtnke ure! Ves svet je last mladosti, ker je pogumna, zdrava in neizkušena. Ko je človek mlad, čita v knjigah o bolesi življenja; ko pa je človek star, je vse to sam poskusil, to je razlika.«

Pazljivo ga je poslušala. Čudno je bilo, kako ji je nevede z vsako besedo odkrival odlomke svojega življenja. Čutila je, da ji najbrž nehote prihaja naproti s tolikim zaupanjem.

Stala sta pred vrati. Velik, zelo skrbno negovan park je obdajal hišo. Vse je bilo lepo, pred hišo pa je bila vrsta stebrov kakor pri italijanskih hišah. Sredi med njimi je bil vodomet. Ob robu tega vodnjaka je bil napis s tujimi črkami.

»Kaj pa se to pravi?« je vprašala Riharda.

»Star turški napis je to, ki je bil svoj čas ob vodnjaku Aje Zofije. Glasi pa se: »Umij svoje grehe, ne samo svoj obraz.« Tako mi je ugajal, da sem ga dal vklesati sam notri.«

V tem trenutku se je pri vežnih vratih prikazala še mladostna ženska in je prišla obema naproti.

»Moja sestra,« je rekel gospod Rodnig.

Riharda se je trudila, da bi zakrila svoje začudenje; saj je ta sestra izgledala mnogo bolj služabnica in sledovi težkega dela so bili celo v njenem obrazu in na njenih rokah.

Pozdravila je Rihardo boječe, nekako preponižno: »Milostiva gospodična, ste gotovo zelo trudni od potovanja? Ali si smem dovoliti, da vam takoj pokazem vašo sobo? Gotovo bi se radi nekoliko osvežili.«

Gospod Rodnig se je poslovil in Riharda je odšla z malo, nekoliko sklonjeno gospodično skozi prostorno vežo po pregrnjenih stopnicah v prvo nadstropje. Po vseh stenah so viseli stari bakrorezi, oljnate slike, rezbarije in mali kipi iz raznih dob.

»Vaš gospod brat je zbiratelj starin?«

»Da, gospod ima posebno zanimanje za to,« je odgovorila gospodična s spoštljivostjo. »Gospod brat je mnogo potoval in z vsakega potovanja je pripeljal s seboj polne zaboje slik in drugih stvari. Prav mnogo dela je, da se vse ohrani lepo,« je z lahnim vzdihom pristavila.

»Pa vse je tako vzorno ohranjeno,« je odvrnila Riharda, ker je čutila, da bo s to pohvalo gospodično razveselila.

»Mnogo se trudim, da bi gospoda brata zadovoljila. Tako je učen. Tako zelo se veselim, da ste, milostna gospodična, prišli k nam. Bo imel vsaj gospod brat nekaj časa družino in priliko za razgovor. Z mano itak cele dneve ne govori.«

Riharda je pazljivo gledala ta tihi, skromni in vdani obraz. Ali sta ta dva človeka res otroka ene družine? Mož dovršene kulture, žena vsa zaostala.

»Nič nismo pripravljene za goste,« je pripomnila gospodična Rodnig, ko je odprla vrata Rihardine sobe, »toda potrudili smo se, da smo vam uredili, kolikor je bilo v naši moči.«

Bila je precej velika soba, samo pobeljena; snežno beli zastori, snežno bela postelja, vsa bela tla in tudi bel umivalnik. Potem krasno beneško ogledalo v dragocenem okvirju, otomana z indijskimi preprogami, pred njo polica za knjige in nad posteljo kopija Botichelijeve »Coronate«. Videlo se je, da sta oba Rodniga pri upravi te sobe sodelovala. Vsak se je potrudil, to je Riharda dobro čutila in je bila hvaležna.

»Krasno je tu!« je rekla. »Niti ne slutite, kako ste uganili moj okus, pa tudi moje potrebe.« Sklonila se je in hitro poljubila skromno gospodično na lice. Zdelo se ji je, kakor da se je dotaknila obraza redovnice, tako nežen, tako bled, tako vel je bil ta obraz.

»Upam, da se boste dobro počutili,« je prijazno želela gospodična in s tihim korakom odšla. (Dalje prih.)

Dr. Kocjan:

O reji puranov.

Vsako leto okrog Vseh Svetih priženo tudi v naše kraje cela krdela puranov. Gonjače poznamo že po bosanski kapi. Te pure so po večini bronaste barve in se večidel goje po Bosni in Hrvaškem Zagorju, krajih severno od Zagreba. Poleg pur bronaste barve goje se tudi v naši državi bele pure tako zvane Virginske pure.

Reja puranov v naših slovenskih krajih ni tako udomačena, čeprav se ta reja kot postranska panoga dobro izplača ter so živali izredno odporne. Rade se pasejo po prostranih sadnih vrtovih, strniščih in zlasti pod bukvami in hrasti najdejo dovolj hrane. Pure bi pač najraje po zgledu svojih divjih vrstnic bile vedno brez hlevčka in prenočevale na drevju, kar gotovo ne bi škodovalo njihovemu zdravju in nesnosti jajc. Toda živali postanejo kmalu tako divje, da jih na spomlad ni mogoče več prikleniti na hlevček ter ležejo jajca na skrita mesta, kjer postanejo plen divjih živali in ptic. Da bi pure bile bolj v svobodi, napravimo premakljivi hlevček (kurnik), katerega lahko prestavljamo na drug kraj.

Jeseni, ko je že sadje obrano in je vse pospravljeno, namestimo tak hlevček na vrt. V takem hlevčku so živali vedno obvarovane pred slabim vremenom. Prečke, kjer sede pure, naj bodo 1 meter visoko od tal. Hrano damo v posebno koritce ali klajišče, katero naj bo tako napravljeno, da se nad njim nahajajo prečke in obvarovano pred dežjem ali snegom s tem, da je pokrito tudi z večjo streho iz strešne lepenke. Klajišče naj bo torej tudi pokrito in naj se nahaja nekaj metrov proč od hlevčka. Živalim mešamo zrnatno hrano, sestavljeno v istem razmerju, kakršno navadno dajemo kokošim. Poleg tega primešamo ribje moke, toda ne več kot 5%. Vodilna misel naj bo ta, da dobe živali dovolj dobre hrane, katere pa ne sme biti predraga. Mnogo različnih navodil kroži med perutninarji, skoraj vsako gospodinja ima svoj »recept«, ki se ravna po zalogi; glavno je, da ji z njeno sestavo hrane uspeva dobro rediti živali in jih ohraniti odporne proti različnim boleznim.

Vodo nalijemo v času mraza dnevno večkrat (3 krat na dan) sicer pa zadostuje jutranja napolnitev posode z vodo. Ker so pure zelo požrešne živali, odpremo klajišče s hrano šele popoldne, zjutraj dobe samo zrnatno hrano in naj bodo potem navezane nase ter same iščejo hrano. Zelo rade se pasejo pod

bukvami in hrasti, kjer najdejo dovolj različne paše. Le, ko zapade sneg odpremo klajšče s hrano že zjutraj ter sneg s poti iz hlevčka do klajšča takoj odkidamo radi tega, ker kure — zlasti bela barva — popolnoma slepi. Peso in druge poljske produkte zelo rade kljujejo in tako napolnjujejo nenasitne želodce s hrano, katere ni potrebno posebej kupovati. Tudi prekuhana hrana, katero dajemo prašičem vsaki dan, pure zelo rade žro.

Na deset pur pustimo enega purana. Dogodi se, da ravno najlepši purani postanejo kmalu tako težki, da poškodujejo pure pri oplojevanju. Plemenska sposobnost purana je sicer individualna, na splošno so dobri za pleme dve do tri leta, potem pa postanejo leni. Za pleme rabimo po navadi enoletne živali.

Pure dočakajo lahko precejšno starost. Se z osmimi leti ležejo pure dobra jajca za valitev. Pravo velikost dosežejo jajca, izležena od pur v drugem letu starosti ter so tudi purice iz takih jajc izvaljene večje in močnejše. Kočiti začno pure navadno v mesecu marcu. Tudi puro lahko prisilimo, da začne valiti. Pri njih je nagon tako močan, da sploh nočejo vstati, da bi vzele hrano in če jih ne bi prisilili, da vzamejo hrano in jih pitali, bi poginile od lakote. Pure so prav za prav živi umetni valilniki, ker lahko zaporedoma vale dva rodova brez vseh težav. Prisilno valjenje priporočajo farmarji puranov v Nemčiji celo v začetku meseca februarja. V to svrho pripravimo temen prostor in mehko gnezdo, v katerega vložimo 2—3 segreta porcelanasta jajca, prisilimo puro, da sede in nad njo poveznemo kako košaro ali jerbas. Šele kadar se prepričamo, da žival neče zapustiti gnezda, ko dvignemo košaro, pač pa se začne napihovati in šopiriti tedaj ji podložimo do 12 purjih ali račjih, 16 do 20 kokošjih jajc. Tudi za valjenje gosjih jajc (6—8) so pure uporabne. Pure so pa zelo skrbne in oprezne matere. V splošnem enoletne pure za valjenje niso zanesljive. Rod, izvaljen v začetku meseca maja, najsigurnejše preživi občutljive prve tri mesece starosti. Prva zelena hrana spomladi vsebuje zelo mnogo soli in vitaminov, neobhodno potrebnih snovi za njihovo rast. Vendar naj ne vodi ena žival več kot 12 mladih, kajti ob slabem vremenu ne more mati vseh dovolj zaščititi in če jih je preveč, kaj hatro poginejo. Mlade izvaljene pure prvih 24 ur naj ne dobe nikake hrane. Mir in toplota je tedaj pač najpotrebnejše. Da dobimo čvrst rod, iz katerega se bodo lahko razvile odporne živali, moramo prehrani prvih dni in tednov do konca tretjega meseca posvečati največ pazljivosti. Priporoča se kot prvo hrano zdrobljeno kuhano jajce, zmešano z naribanim kruhom in zdrobljenim ovsom. Dodamo lahko razne zelenjave koprive, pelina, drobnjaka itd., koncem prvega tedna nekaj kuhanega ješprena ali riža, zdrobljene kuruze. S tako hrano imamo sicer nekaj stroškov, važno pa je organizmu pospešiti pravilno rast takoj v začetku, da ne bo naše delo zastonj. Od jutra do večera hodi pura z mladimi okoli in najboljše je, da jih tedaj čim manj nadlegujemo.

S šestimi tedni dobivajo mlade pure rdeče glave, grebene in v tem času so živali zelo občutljive. Najnevarnejša pa je doba, da jih izgubimo, tri tedne pozneje, ko začno rasti velika peresa. Vsaka menjava perja zahteva od telesa veliko napora in vzame največ snovi iz njega. V tem času moramo živali dobro opazovati ter jim nuditi sami dovolj hrane. Ko je žival stara tri mesece, tedaj je postala že odporna, ter je najhujše prestala, lahko računamo, da nam bo v jeseni pripravila dobiček ali dobro kosilo. Ves ta čas se prehranjujejo same in kakor hitro je na polju požeto, jih lahko pustimo zunaj. Do konca septembra se pasejo same in najdejo povsod dovolj hrane kot sem omenil v začetku članka. Nimamo nobenih posebnih stroškov in skrbi, a kljub temu se je ta panoga perutninarstva — dasi postranska panoga perutninoreje vse preveč zanemarjala. Poleg krajev v Bosni, kjer se goje pure na veliko v kmetijskih gospodarstvih, dobimo dobre pure za rejo lahko v različnih farmah naše države, na združni podlagi pa je osnovana prva selekcijska združna perutninarska farma v Božjakovini, katera razpošilja za rejo bele Virginske in bronaste pute.

Odgovori na pisma.

Razgovori z gospo Selmo.

Nenifar. Tudi z zadnjim Tvojim pismom je bilo tako, kakor s predzadnjim; prepozno je došlo in zato odgovarjam šele v decemberski številki. Veseli me, da se navdušuješ za »preprosti, trezni katekizem, brez vseh retoričnih okraskov«. Da to ni Tvoje prepričanje, ampak besede R. M. in morda še koga drugega, pa mi kaže vprašanje par odstavkov dalje v Tvojem pismu: »Čemu?« — To vprašanje mi kaže, da še nisi povsem prepričana o edinozveličavni Cerkvi Kristusovi in da je do tja še dolga pot. Nekaj pa Ti moram povedati: Oni stavek, ki pravi, da se lahko človek zveliča tudi v tej veri, če jo ima za resnično, bi smela in mogla Ti uporabljati zase davno prej, ko se Ti še niso pojavili nikaki dvomi in še nisi pričela druge iskati Resnice. Sama pa si izjavila že pred meseci, da se Ti nekaj ne zdi prav. Torej? In prav v tem pismu zopet praviš, da iščeš in zopet iščeš. Vse dotlej, ko te potrebe nisi čutila, bi bila lahko rekla, da je vseeno, zdaj pa ne moreš več. Ali bi se ne reklo to, ustavljati se spoznani resnici? Res je, tudi kot taka lahko ljubiš svojega Kristusa. Ali pa ne sili vsaka ljubezen, da ljubljene predmet vedno bolj spoznamo, se mu približamo, se združimo z njim? Kako pa bi to mogla, če sama priznaš, da pri Vas ni vse tako, kakor bi moralo biti in da Te je prav to dejstvo napotilo k iskanju Resnice. Prav to je tudi vzrok, da iščeš, kje bi mogla izslediti najmilejšo kritiko reformatorja. Vprašam Te pa, ali je sploh mogoče, da bi bila Resnica dvojna? Ali je res, ali pa ni res, drugega (srednjega) pri Resnici ni. Ni Ti potem treba pri drugih iskati pritrudila, če pa sama veš. — In pa: nikjer ni zapisano, da mora Ljubezen vsakega doseči, sicer ne bi bilo na svetu nikake proste volje in bi bil trd pritisk, ki bi se mu marsikdo branil, misliš, da ne? — Na ta način pa seveda razumem, ko praviš zadnjič, da je papir potrepljiv. Vendar je vse, kar nam nudijo knjige dobrega obenem sredstvo, ki nam je Bog ponuja, da Ga lažje spoznamo. Dobro se imej na severu!

Rozamila. Seveda smeš k nam in: dobrodošla! Bog Te živi, mlada nevestica! Lepo je, da tako pravilno pojmuješ poklic, kamor Te želi Bog. Široko polje blagoslovljenega dela se Ti kaže in iz Tvoje bogate ljubezni bodo črpali Tvoji otroci in otrok otroci. Dokler imamo kaj takih deklet, ki so pripravljene žrtvovati sebe za splošno blaginjo, se nam ni treba bati ničesar. Seveda pa moraš zelo skrbeti, da niti najmanjši oblaček ne zasenči čistosti Tvoje ljubezni, da stopiš vsa lepa in čistá pred oltar. To naj Ti bo odgovor na Tvoje vprašanje. Bog z Vama!

Leontina. To pot je pa bilo Tvoje pismo dolgo! Kdaj si še imela čas, da si toliko napisala? Vse delo, ki sta ga opravljala z bratom, je bilo res veliko. In zdaj sta lahko vesela, ko je vse srečno končano. Pa si imela potem tudi par lepih dni, na katerih človek tako lahko pozabi na vse prestane križe in težave. Zadeva, katero bolj nadrobno opisuješ, po mojem mnenju ni nič hudega. Saj prvotni poklic, če tudi ne edini, za dekle je zakon. Če Te Bog vanj kliče, boš že šel natančneje spoznala. Tudi bo sam poskrbel, da bo vse dobro izteklo. Ne delaj si prevelikih skrbi! Slika me je prav zanimala; Te vsaj po sliki poznam. Zakaj govoriš o izpremembi? Sporoči, kako in kaj!

Nesrečna.. Torej nihče Te ne mara, pa takega temperamenta si, pa ljudi hočeš privedi od krivice do pravice, če pa naletiš na odpor, se pa sama sebi smiliš. Samotna popotnica si in vse ceste so zavite v sivo meglo. Preveč lepe so bile Tvoje sanje, ne moreš se ločiti od njih. Kakor ob dragem mrliču sloniš večer za večerom ob njih in mi srce hrepeni za njimi, ki so zatonile v nepovrat. Ne samo Župančičevo »Na prejo« poznam, ampak tudi druge, iz katerih si iztrgala gornje stavke in jih napisala v svoje pismo. Pa še ono od cigarete, pa še vse drugo. — Ali veš zakaj vse to? Ker imaš preveč časa. Delaj in sicer vse delaj, kar Ti pride pod roko, pa ne boš imela časa sebe pestovati in drugih gnjaviti s svojo čmernostjo! Tudi drugi Te bodo potem rajši imeli, ko bodo videli, da imaš tudi za kaj drugega smisel kot za golo sebičnost. Potem Ti ne bo treba odvreči življenja kot dogorelo cigareto. Vesela in srečna boš v delu za druge. Drugič, če hočeš, napraviva načrt za vsakdanje delo, če že ne boš odšla kam drugam.

Antonietta. Slišala sem že o napredku pri Vas. Veseli me, da ste že toliko dosegle. Mislim pa, da bo vseeno boljše skupno delati, kakor pa vleči narazen na vse štiri vetrove. Seveda pa je pri takem skupnem delu treba mnogo potrpljenja in nesebičnosti od vseh sodelujočih, res pa je, da se to težko doseže. — Prav res ne vem, kako da si tako črnogleda. Saj vendar tako težko živiš in še težje delaš. S ponosom, z glavo pokonci in s stisnjenimi ustnicami že gre nekaj časa, a stalno ne. Zato je bolje, da že od vsega začetka vzamemo srednjo pot, da ob morebitni nezgodi ne zdrknemo s pota, kjer čisto ob kraju hodimo. Morebiti boš na novem mestu bolj zadovoljna? Sporoči, kako Ti bo!

Julka. Julko smo že imeli nekoč, pa je ta čisto druga. Vesela sem zate, da se je zadeva izboljšala. Seveda je prav, da moliš v ta namen; le zaupno moraš moliti. A mi ljudje v svoji kratkovidnosti mislimo, da nas Bog mora uslišati prav tedaj, ko mi hočemo in prav tako, kakor je nam prav. Bog pa vidi, da bi bilo prav to napak za nas, pa nam da

rajsi kaj drugega, kar nam je koristno. Sploh bi se morali naučiti svoje vnanje in časne želje podrediti notranjim in večnim, a to je težko in človek se tega uči vse svoje življenje. Praviš, da rada malo posanjaš in si želiš cilja, za katerega bi delala in tudi trpela, da Ti je samo zase delati in trpeti predolgočasno. To je tudi čisto res. Saj človek

ni sam zase na svetu, ampak za skupnost. In če mu ne posreči ustanoviti tako skupnost, ki bi si jo želel, naj pač poskuša delati in žrtvovati za širšo skupnost svojega kroga. Škoda, da si izgubila tako dobro oporo. Morebiti pa najdeš nadomestilo. Bom molila, kakor želiš, za vse Tvoje zadeve. Ti pa se pogosteje oglašaj!

N * A * Š * D * O * M

Dragica!

Kako sva že zadnjič rekli? Vsako pismo pravi prijateljci mora biti lep pogovor od srca do srca. Morda bi morali reči še drugače: vsako pismo, ki ga piše žena — dekle, mora nositi neviden pečat iskrenosti in dobrote. Vendar niso vsa pisma enaka in sama se boš učila presojati in odločati: isto pismo bi na različnih krajih lahko bilo dobrodošel gost ali nadležen vsiljivec; drugače pišeš in kaj drugega poveš mlademu človeškemu bitju, ki hoče tvojega sveta in pomoči kakor izkušeni, starejši prijateljci, ki te vedno rada poslušajo in ti pomagajo.

Pa vendar... Ljudje si sami delamo hudo in koliko je tistih črnih ur, ko preišljujemo: pa če ona ni ohranila skrivnosti zase... in če se oni morda posmehujejo mojim najglobljim izpovedim... Toda, zase kljub vsemu nikakor ne moremo ohraniti — s silo hoče na dan! Kako tedaj? Ti in jaz in še mnoge druge smo tedaj segle po drobnem zvezku, dnevnik, smo napisale nanj, in vanj smo hitele pisati: o čudežni pomladi, kakršne dotlej še nikdar nismo doživeli; o ljudeh, ki so nam sestre in bratje in še več; o temnih dneh, katere smo občutili tako hudo, da bi tisti čas moralo najmanj otemneti solnce; pa še o najlepših in najsvetlejših dekliskih sanjah, ki so tako nežne, da nanje niti pomisliti ne smemo prešerno.

Hitro in lahko je teklo pero in najlepše so bile pač pozne večerne ure, ko smo slonele nad dnevnikom in pisale. Toda, ali res tudi ti nič več ne pišeš? Ali si prenehala takrat, ko si ob nenavadni uri videla mamo, kako je čudno previdno stopila iz tvoje sobe, — ondi je na mizi ležal odprt dnevnik! Ali te še vedno boli, ker te je brat pri skupnem obedu tako

hudobno podražil, — pa je vendar samo dnevnik vedel za tisto tvojo skrivnost!

Vem, niti mami nisi zaupala onega, kar si zapisala v dnevnik, in brat, kateremu ni sveta nobena reč, je zasulil, da pišeš dnevnik in potem brskal in premetaval po tvojih omarah, dokler ga ni iztaknil. Sedaj je proč; celo v zaklenjeni sobici bi se sama kmalu sramovala svojega dnevnika in ga ne bi hotela brati. Morda si ga že vrgla v ogenj?

Morda je tvoje poklicno delo tako, da si mnogo sama in te ta osamelost kar sili, da se pogovarjaš pismeno; pa čutiš krog in krog sebe ljudi, kateri iščejo tvoje pomoči, pa se vendar v vedni družini še sama vedno bojuješ, padaš in znovič zmaguješ. Morda boš spet začela pisati dnevnik. Pa prvemu ne bo preveč podoben. Nič več ne bo v njem toliko govora samo o tebi. To bodo le beležke, poročila o izvršenem delu: tole sem danes mislila o tej zadevi in takole ravnala po svojem najboljšem prepričanju; te deklice so pri meni iskale pomoči in sveta in iz svojih izkušenj sem jim takole svetovala... Ali bo prav? Ali bom morala spremeniti svoje mnenje? Ali je vse to moje delo le silna želja po izvrševanju božje volje in veden odsev resnične ljubezni do bližnjega?

Saj je lepši, bogatejši sedanji dnevnik! Tudi vanj nima nihče vpogleda, vendar ga ne skrivaš v blazine, med obleko, nič več ne nosiš na vratu ključa od zaklenjenega predala. Kaj bi tako skrivala! Saj je pisano o delu, katerega lahko opazuje ves svet in o tvojih načelih, za katere se vedno upaš javno postaviti!

Ni čudno, če se je krog tebe zbralo toliko deklic: nekatere je privabila tvoja židana volja in tvoje petje; druge gledajo resneje in bi bile rade prav tako dobre

in pripravljene za pomoč, kakor ti; in so morda še slednje, katere se rade pobahajo s tvojim prijateljstvom in poznanstvom. Ali slutiš, kaj ti mislim povedati sedaj? V našem kraju so velika moda — spominske knjige. Za božič ali za god jo dobi podarjeno in potem — hajd, v lov za podpisi in verzi! Če človeka samo enkrat vidi; če zve, da zna vsaj nekoliko voditi čopič ali ima doma zbirko prepisanih verzov; vsakdo mora v njihovo spominsko knjigo. Ali se ne sramuješ v tako družino; ali ne študiraš včasih tudi svojega albuma, kako bi brez posebne škode za knjigo mogla iztrgati to ali ono stran?

Vidiš, kadar imaš enkrat pokvarjeno knjigo, šele potem se nekako iztrezniš! Zato si gotovo že tudi sama dognala: zakaj in kaj le bi tujcu napisala v spomin! Vse ono, kar napišem v knjigo, katero lahko prebira vsak, ki vanjo piše, mora biti le nekakšna osnovna misel, nekaj motiv najinega prijateljstva in najine skupnosti. In če pišeš za spomin svoji učenki ali deklici, ki si ji drugače voditeljica: ali ne želiš, da bi jo še tisti tvoji verzi varovali, da bi ji bila močna opora, kadar ti sama ne boš več dosegla? Ne maram za pridige in otipljive nauke; pa če tebi Bog ni dal daru, koliko umetnikov je že povedalo ono, kar ti čutiš, a ti ni dano izraziti! Mnogo lepše so te besede, poleg katerih napišeš avtorjevo ime, kakor pa tisti verzi, ki prav nič ne povedo in morda sami ne vedo, po kakšnem pravilu so zašli v spominsko knjigo.

Morda vsega tega ne bi smela govoriti v isti sapi z besedami o dnevniku. Povedala pa sem zato, ker sem hotela reči, da morajo biti resnične poleg naših aejanj in kretenj tudi vse tiste besede, ki jih pišemo sebi in drugim za spomin. Krepko pozdravljena! — Francka.

Pridobivajte novih naročnic!

Gospodinjstvo.

(Nadaljevanje.)

Nikoli pa ne moremo dovolj poudariti, da časopisje ni samo za to, da prinaša novice iz kraja v kraj, ampak ima mnogo bolj vzgojni namen. Zato naj bi nobena gospodinja ne segala po časopisju, pa bodisi dnevnik,

tednik ali stanovski list, samo iz tega vzroka, da bi nasitila svojo radovednost. Znati mora iz časopisa najti vse ono, kar ji more pomagati pri njenem poklicnem delu, pri vzgoji, pa tudi pri samovzgoji, ki je je gospodinja tudi še potrebna. Res je, da ima časopis tudi ta namen, da razvedruje in zabava, a to šele v drugi vrsti. Naj bi ne bilo gospodinje, ki bi segala po časopisju samo zaradi novic ali zaradi nesreč, pretepop, samomorov, sodnih preiskav, ker bi s tem pokazala, da ji ni za pravi namen čitanja.

Pred leti je Vigred opozarjala svoje čitateljice na to, kako si lahko pripravijo iz raznih časopisov izrezke, ki si jih potem sestavijo v skupen blok ali notes ter si s tem pripravijo same več različnih knjižic, ki so porabne v prav mnogih slučajih gospodinskega dela. (Glej Vigred 1924-25) N. pr. na poseben blok spravlja gospodinja vse izrezke glede vzgoje, ki jih lahko dobi po vseh časopisih. Na drugi blok spravlja vse nasvete iz zdravstva in higijene. Na tretji zopet navodila za kuhinjo in kuhanje i. t. d. Seveda teh izrezkov ne sme puščati otrokom v dosegljivi razdalji, ampak jih spraviti tako, da ima potem res kaj koristiti od njih. Na enak način si lahko zbere tudi razne slike, ki ji bodo v mnogih slučajih prav dobrodošle. Upam, da si pač vsaka gospodinja, ki ji je resno za stvar tudi še sama iznajde primeren način, kako se okoristi s časopisjem.

V vsaki družini pa naj bi tudi ne manjkalo veselja in petja. Kako ljubke so razne pesmice uspavanke, ki jih zna pač samo mati! Pa mati tudi sicer ne sme pozabiti na važen vzgojni pomen petja. Poleg prijetnega čebljanja in razgovarjanja z malimi, je prijetna otroška pa tudi narodna pesemca kaj prijetna zabava zlasti za dolge zimske večere. Spominjam se iz svojih otroških let, da smo po večerni molitvi še enkrat posedli okrog peči in smo peli otroci in odrasli vse znane pesmi do popolne utrujenosti t. j., da smo ob petju zaspali. Na noben način ne sme manjkati lepe pesmi zlasti za božične praznike poleg jašlic. S tem, da mati goji že v domači hiši petje, zbuja otrokom prve kali umetnostnega čuta, ki se potem razvija dalje v šoli in življenju. Prav tako naj tudi mati z otroki ogleduje slike. Saj slikanic, to je otroških knjig s slikami iz življenja vzetih dogodkov, imamo sedaj že kar mnogo. Bolje kakor da otroka obdaruje s samimi slaščicami je pač, da da mati otroku za Miklavža, za božič, za god knjigo s slikami, ki je primerna otrokovi razvojni dobi. Pripominjam pa, naj mati ne kupuje takih stvari po sejmih, kamor donajajo razni tuji agenti raznovrstno robo, ki ne odgovarja ne našim razmeram, ne otrokovemu razvoju, ne našemu vsakemu čustvovanju. V knjigarni, kjer bi rada kupila tako knjigo, naj si da pokazati tovrstne knjige, zraven pa tudi lahko vpraša, za katero starostno dobo je vsaka izmed teh primerna. Tako bo otroka že

zgodaj priklenila na knjigo, lepo knjigo, dobro knjigo, kar mu bo potem ostalo za vse življenje. Zelo primerno je, ako mati za zgoraj imenovane praznike otroka obdari s tem, da ga naroči na ta ali oni otroški list (Angelček, Vrtec). Kako ponosen je potem mali, ako mu potem dostavi pošta vsak mesec časopis na njegov naslov.

Ko govorimo o knjigah, ne smemo pozabiti, da je Mohorjeva družba naša najstarejša in najboljša matica, ki nam že dolgo vrsto let oskrbuje pouk, zabavo, razvedrilo in veselje s svojimi knjigami, ki jih izdaja. Ne smelo bi biti hiše, ki bi ne bila naročena na Mohorjeve knjige.

Ko pa govorimo o knjigah, ne smemo pozabiti tudi naših mašnih knjig. Z vsem poudarkom moram opozoriti na to, naj bi naše žene, matere, gospodinje ne kupovale mašnih knjig po sejmih. Tam izpostavljajo razni tuji agenti svoje blago ali pa tudi domači sejmariji, ki jim ni za stvar, ampak samo za zaslužek. Mnogokrat človeka omami lepa vezava in bleščeča obreza knjige, mašne knjige, ki bi, ako bi jo kupovalka pogledala po vsebini, prav nič ne odgovarjala njenemu okusu. Dostikrat ima taka mašna knjiga površno sestavljene molitve in pesmi, ki pa niso prav nič v skladu z njenim verskim razpoloženjem. Zelo važno je, da pogleda kupovalka, če je izdajo molitvenika dovolilo škofijstvo. Brez te opazke na prvih straneh se je bati, da molitvenik ni katoliški.

Vprašanja iz gospodinjstva.

Naročnici Ivanki M., ki je v zadnji številki vprašala, kako naj odpravi madeže od jajčk na srebrnih žličkah, odgovorjam sledeče: Počrnele žličke zdrgni s finim drobnim peskom ali pa s salmijakom in jih zbriši. Naročnica Angelca.

Na vprašanje, kako čistimo srebrno posodo (žličke), Vam najbolj priporočam krompir, in sicer: Srebrna posoda, ki se vsaki dan rabi, se ohrani čista in svetla, ako jo deneš v primerno veliko posodo in poliješ z vrelo vodo, v kateri so bile prekuhane krompirjeve lupine. Čez nekaj časa umij posodo z mehko čisto krpo, pomij še enkrat v topli vodi in z drugo mehko krpo posuši. Tako ostane srebrna posoda vedno kakor nova.

Jaz jih snažim tudi s surovim krompirjem, katerega čez polovico prerežem.

Podam Vam pa še tu en nasvet, katerega bo morebiti marsikatera gospodinja z veseljem sprejela, glede kurjih uši.

Za letos je sicer prepozno, a spomladi, ko začne spet poganjati zelenje, se vzamejo vejice ali listje jelševega drevja in se z njimi nastelje kurnik, kjer kokoši spiyo. Zjutraj se vse previdno odstrani in če se dobro pogleda, se zapazi vse polno belih in rdečih uši, katere so čez noč zlezle na listje.

Listje se naj previdno sežge, ker drugače bi si jih kokoši zopet nalezle. To se naj ponavlja vsaki dan, tako dolgo, da bojo za vedno izginile.

Jaz sem lansko leto skozi 14 dni tako delala in od takrat ni nobenih uši več v kurniku. In uboge živalice so od takrat rešene sitnega mrčesa.

Marsikatera Vigrednica ima lepe »oleandre«! Po zimi kaj rado listje odpada in vse skupaj se pomete in vrže na gnoj. Sedaj po zimi se kaj rade prikažejo miši celo v stanovanjih in če ni pridne mačke pri hiši vse preglodajo. Priporočam Vam listje »oleandrov« posušiti in zmeti. Potem pa s tem prahom natrositi v bližini mišjih lukenj. V kratkem ne bo nobene več. — Minka C.

Vigrednici Hani se iskreno zahvaljujem, ker je v 10. številki priporočala za bolečine v vratu tople kisove ovitke, kar je pomagalo tudi meni. — Čuša.

Valjenje purančkov. Valjenje purančkov je precej sitno, ker so jako občutljivi, veliko bolj nego piščanci. Treba je velike paznje, zlasti prvih 14 dni.

Tukaj podam nekaj nasvetov: Pura je zelo zvesta kočka. Spominjam se iz svojih šolskih let na Češkem. Pri svoji tedenski dolžnosti v kokošnjaku sem izgubila eno puro. Vsa v strahu javim upraviteljici. Ko smo čez dober teden šle vse učenke na sprehod, najdem jo jaz sama v duplini stare hruške, mrtvo. Znesla je nekoliko jajc in ležala na njih, dakler ni poginila; lepa šola, da je treba žival vsak dan vzeti iz gnezda, da se naje in pije.

Puri posadimo 15 jajec. Gnezdo naj bo nameščeno v suhem, toplem in bolj temnem prostoru. Dobro je gnezdo nekako ograditi.

Čez 6—7 dni ji podložimo še 5—6 kokoških svežih jajc. Ta se izležejo obenem s purančki. Piščanci lepo uče neokretne purančke zobati in zato je to zelo koristno, če se skupaj izvale.

Izvaljene purančke je treba imeti v toplem (okrog 20° C), suhem in čistem prostoru. Jest jim ne damo prvih 26—30 ur ničesar — samo piti jim damo malo prekuhanega, mlačnega mleka; pri tem pazimo, da se ne zmočijo.

Prvi dan, ko jih začnemo hraniti, jim dajemo na vsake pol ure, drugi dan na 1 uro, a pozneje na vsaki 2 uri. Dajemo jim kuhane, dobro odcejene zelenjave (koprive, solato, špinačo) pomešane prve dni s trdo kuhanim jajcem, pozneje z otrobi. Jako dobro je pomešati zelenjavo z ostanki mesa, drobno sesekljanimi. — Čez 8 dni se jim lahko daje tudi domačega sira, zdrobljenega in pomešanega z zelenjavo. Tako jih negujemo 14 dni.

Pozneje jih moramo hraniti tudi s trdo hrano: prosom, ječmenom, pšenico, a zelenjave je treba še vedno ponajveč.

Ko so stari 8 tednov, jim začno rasti bradovice, po glavi in vratu. V tem času je jako paziti na živalice v negi in hrani, sicer

rade poginejo. Zlasti toplote in suhega ležišča jim je treba.

Za hrano se jim v tem času daje poleg prejšnje še drobne koruze in kuhanega krompirja z otrobi.

Izpuštili na prosto jih smemo šele tedaj, ko jim podraščajo te bradavice.

Kadar bi hoteli pure opitati, jih zopet zapremo, hranimo največ s koruznimi žganci, iz katerih napravimo svalke ter jim dajemo to v kljun. Zaprte treba držati v čistoči in toploti. — Minka Rožnikova, upr. dom. šole.

Čuča. Vigredine priloge za ročna dela in šivanje so take, da jih čitateljice lahko porabljajo tako na deželi, kakor v mestu. Odkar je v Jugoslovanski izšel »Slovar tujk«, je Vigred prenehala s priobčevanjem »Tolmača«. »Slovar« si zaradi nizke cene lahko nabavi vsaka čitateljica.

Kuhinja.

Medenjaki. $\frac{1}{4}$ kg medu, $\frac{1}{4}$ kg sladkorja, $\frac{1}{4}$ kg moke, 15 dkg orehov, 5 dkg citronada, jelenova sol, dišave. V primerni posodi zavri med in sladkor. Ko se ohladi, primešaj zmlete orehe, drobno zrezan citronad, moko, pol kavne žličke stolčene jelenove soli, cimet, limonove lupinice; vse skupaj dobro pregneti in razvaljaj testo za pol prsta debelo. Razreži ga na podolgaste štirioglate pločice; zložij jih na pločevino, na vsako položi pol orehovega zrna in speci. Pečene okraši z beljakovim ledom.

Božična pogača. Priprava: 1 kg moke, 20 dkg presnega masla, 15 dkg sladkorja, 5 dkg zmletih mandeljnov, $\frac{1}{2}$ kg rozin, 3 jajca, mleko, kvas sol i. dr. — V $\frac{1}{8}$ l mlačnega mleka vmešaj 3 dkg kvasu, $\frac{1}{4}$ kg moke in pusti, da vzhaja. Ostali moki primešaj jajca, par žlic mleka, sladkor, presno maslo, malo soli, drobno zrezane limonove lupine, vanilin sladkor, mandeljne in rozine; prideni vzhajani kvas, vse skupaj pregneti in postavi na toplo, da vzhaja. Na z moko potreseni deski naredi iz vzhajanega testa eno večjo ali dve manjši podolgašti štruci, deni zopet na toplo, da vzhaja, pomaži povrhu z raztepenim jajcem in peči v rahli peči eno uro.

Božične rezine (postne). Na tanko narezane kruhove rezine poškropi malo z dobrim sadjevcem ali vinom ter jih po obeh straneh rumeno opeci, kakor za trijet. Ohlajene pomaži s kremo, ki jo pripravi tako: Zvrkljaj en rumenjaki in žlico olja, da se primerno zgosti, prideni pol žlice soka od limone, pol žlice gorčice, malo popra in soli, in toliko nastrganega sira, da je krema dovolj gosta.

Silvestrovo rezine. Kuhano prekajeno svinjino fino sesekljaj ali zmelji; prideni malo popra in presnega masla, vse skupaj dobro premešaj in namaži na ržene kruhove rezine.

Bezgov punč. V litru vode kuhaj 10 minut $\frac{1}{2}$ litra posušenih bezgovih jagod. Nato

jagode dobro pretlači, jih deni nazaj v tekočino, v kateri so se kuhale, in precedi. Tekočini prideni $\frac{1}{2}$ l dobrega sadjevca (jabolčnika ali hruškovca) ali vina, skorjico cimeta, sok od pol limone in lupine, 10—15 dkg sladkorja in postavi na ogenj. Ko zavre, ga nalij v kozarce in daj na mizo.

Nürenberški punč. V pol litru vrele vode deni sok dveh limon, $\frac{1}{4}$ l soka od vkuhanih črešenj ali češpelj, $\frac{1}{2}$ l sadjevca, malo zdrobljene vanilije, $\frac{1}{8}$ litra dobrega čaja, par žlic ruma in sladkorja po okusu. Ko to vse skupaj zavre, nalij v kozarce ali škodelice in daj na mizo. Zraven daš božično pecivo.

Vprašanja iz zdravstva.

Nežika D. Splošno krepilo za Vas je nujno potrebno. Mazila za prsi Vam ne bodo pomagala. Zavržen denar.

Nevenka. Pravijo, da so Vam živci slabi in kri; imate mrzle noge tudi poleti. Ob deževju se slabo počutite; noge Vas boljijo in včasih se pojavijo rdeče-plave lise. Tudi od solnca ožgane roke kažejo rumene pege. Večkrat Vas boli v grlu; šumi Vam v levem ušesu, prehlad Vas muči.

Če Vam je svetoval kdo kot zdravilo za to Vaše stanje zakon, se jaz temu ne morem pridružiti.

Milena. Imate na obrazu par črnih pik od rojstva že, ki se večajo. Če jih pustite pri miru, Vam ne bodo rastle in se večale, če jih boste pa vedno krepjali bodo pa »maligne« nevarne postale.

Svetujem: Pustite jih pri miru zaenkrat. Če bi same le rastle, se morajo kirurgično odstraniti. Privatno je to silno drago, ker se smatra lahko za luksus. V bolnišnici je specialist za kožne bolezni.

Darinka S. Mislim, da je treba noht na palcu na nogi pregledati, če ni kakšnega vnetja.

R. R. pod temnimi lesovi. Ne skrbite preveč in ne bojte se, tudi če se je to zgodilo in to je zelo verjetno — ne morete za to nič in tudi posledic za to ni. Lahko bo šla menstruacija v redu dalje, če ne boste vplivali s preveliko skrbjo kvárno na njo. Ostanite poštene naprej, pa niste izgubili ničesar. Odstranite vse misli na kaj takega in zopet bodite mirni in veseli! Seveda, šola za bodočnost Vam bo pa le!

Studenček. Stara ste že 18 let pa nimate še periode, kar Vas jako skrbi, včasih Vam pa kar na enkrat teče kri iz nosa. — To si zapomnite; to je bil čas periode; od tega dne štejte po 28 dni, ker so to dnevi, ko se Vam bo lepega dne prikazalo krvavenje, kakor je pri periodi. Kedar? Počakajte in mirni bodite in naj Vas nič ne skrbi! Čim manj skrbi, tem bolje.

Digred prinaša vsestransko koristno čtivo!

D O M A I N D R U G O D

Zveza katoliških ženskih društev je zadnje dni meseca oktobra imela svoje letno zborovanje v Breslavi pod predsedstvom gospe dr. Krabbel. Ženskih katoliških društev je v Nemčiji na desetisoče in igrajo važno vlogo v življenju. Njihovo delovanje na socialnem, kulturnem, posebno pa na karitativnem polju rodi lepe sadove in žanje zasluženo priznanje tudi v protestantskih krogih in je seveda velikega pomena za ves katoliški pokret v Nemčiji.

V Španiji bodo menda žene dobile volilno pravico. Kakor je že znano, je španska vlada v narodni skupščini izglasovala zakon, da se Cerkev loči od države.

Prva Indijanka, ki naj bi bila prištetá med svetnice, je Katarina Tekakvita, imenovana tudi »Lilija rodu Mohavkov«. Živela je v naselbini ob veletoku St. Lorenzo. Skof Asbany (v Združenih državah Sev. Amerike) je zaprosil, naj se začne proces za njeno beatifikacijo.

Smrt odlične konvertitinje. V samostanu ubogih služabnic Deteta Jezusa blizu Rige, je koncem julija t. l. umrla princesa Anastazija Georgijska. V mladih letih je kot hčerka carskega namestnika v Vilni postala katoličanka — ne brez velikih žrtev in težav, saj bi jo mogla zadeti kazen progona v Sibirijo, ne le, da je izgubila prijateljstvo na bivšem carskem dvoru. Vsled revolucije je prišla ob naslov in ob premoženje, da ni imela niti za prehrano. Temeljita izobrazba ji je pripomogla, da je postala učiteljica v Dünaburgu. Hkrati se je mnogo trudila kot katehistinja in vodila s škofovim dovoljenjem celo duhovne vaje. Zadnja leta je povrh še ohromela. Kljub temu je vzdrževala s svojo pičlo pokojnino še neko obubožano grofico.

Pogled se ji je zopet vrnil 20 letni gospe Idi Angeluni v Rimu. Casopisi poročajo, da je bila tri leta slepa in da je bil ves zdravniški trud brez uspeha. Ko je bila pri sveti maši, potegne med povzdigovanjem obvezo izpred oči in zakliče: »Izpregledala sem!«

V znanem nemškem mestu Fulda je imela Zveza katoliških dekliških združenj od 10. do 14. avgusta t. l. delovno zborovanje. Tu se je poudarjalo, da pripada vprav katoliš-

kim dekletom odlična naloga, ki je v tem, da obnove družinsko, občestveno in ljudsko življenje. To pa zmorejo le, če poprej poskrbe za posvečenje lastnega življenja. V tem oziru je treba priznati, da tla niso neugodna saj je 750.000 nemških deklet organiziranih v 4000 kongregacijah in drugih mladinskih zvezah.

V katoliško Cerkev je prestopila znana in odlična operna pevka Ana Case v Newyorku; izvolila si je obenem nov poklic v strogem karmeličanskem redu. S svojo molitvijo je spreobrnila generala Clema, ki je bil 60 let framason.

Preiskovanje dogodkov v Konnersreuthu. O čudovitostih iz življenja zamaknenke Terezije Neumann je že spisanih kopica knjig. Zadnje poročilo pove, da je bila Terezija povabljena v Speyer. Odzvala se je povabilu ondotnega škofa. Na poti jo je spremljal vseučiliški profesor dr. Wutz. Dne 15. septembra se je vrnila domov. Podrobnosti časopisom niso znane.

Duhovne vaje za dekleta v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani. — Kakor o Velikem Šmarnu bodo v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani tudi takoj po božiču zaprte duhovne vaje za dekleta. Vodili jih bodo misijonarji sv. Vincencija Pavelskega. Začetek duhovnih vaj bo na praznik sv. Štefana (sobota 26. decembra) ob 6. zvečer, konec v sredo 30. decembra zjutraj. Dekleta, ki želite v sveti samoti nekaj dni popolnoma darovati Bogu in svoji duši, oglasite se vsaj do 8. decembra po dopisnici na naslov: Vodstvo Lichtenthurnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg. Oskrbovalnina za vse tri dni znaša 100 dinarjev.

Bodoča žena? Znameniti iznajditelj Edison († 17. 10. 1931) je nadavno izjavil svoje mnenje, kako se bo odlikovala pot žene v prihodnjih letih. Izjavil je, da bodo žene že po dvajsetih letih zopet zapustile svoja mesta v javnih delavnicah ter da se bodo povrnila v družino in se popolnoma posvetile delu v domačem gospodinjstvu.

Češkoslovaška vlada je poslala go. senatorko F. Plaminkovo, predsednico Zenskega narodnega sveta, kot delegatkinjo k jesenskemu zasedanju Društva narodov.

D O B R E K N J I G E

Slovniki in slovarski brus knjižne slovenščine. Sestavil J. Koštial. Drugi natisk 1931. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. Cena za ude Din 6, za neude Din 8.

Za knjigo je najboljša ocena ta, ako je knjiga hitro razprodana. Da so vsi, ki jim je do pravilne slovenske pisave, bili prvega

Brusa veseli, je dokaz, ker je tako naglo pošel. Zato je prof. Koštial priredil drugo izdajo, ki jo je tudi pomnožil (za 8 strani). Brus je za vsakega, ki piše in res hoče pisati pravilno, neobhodno potrebna knjižica. Brus ni pravopis, da bi kar vsako slovensko besedo dobil v njem. Brus je brus, ki brusi

rjo najbolj navadnih napak v pisavi in vezavi. Po časopisu in tisku se je zaredilo mnogo napak, ki so prišle v nepotrebno, kvarno rabo. So tako pogoste, da celo dobro podkovanega slovnika begajo. Dokler ne dobimo celotnega pravopisa, nam je Brus nujno potreben. Največ bo vsakemu koristil, če ga kar spotoma vsega prebere. Saj si ne bo vsega zapomnil, toda hitro bo potem našel to, kar bo iskal.

Kdorkoli piše, naj ga kupi. — Dobiš ga po vseh knjigarnah.

Dr. Odar »Govori duhovnih vaj«. Cena Din 16. — Založila Misijonska tiskarna v Grobljah. Dobe se tudi po vseh knjigarnah. Knjiga nudi čitateljem prelepega čtiva v kleni besedi, ki ga lahko uporabljajo pri duhovni obnovi ali tudi v slučaju, ko se ne morejo udeležiti skupnih duhovnih vaj. V lahko umljivi besedi, a vendar v čudovito lepem slogu je avtor v knjigi obravnaval vsa temeljna versko-moralna vprašanja, da more knjiga služiti tudi kot delo, h kateremu se vedno lahko vračaš. Knjiga spada v vsake deklishe roke, zlasti še učiteljine, kateri je v prvi vrsti namenjena.

Umna reja kuncev. Spisala dr. Andrej Jenko in Alfonz Inkret. — 1931. — Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 16 Din. — Na jenski velejski razstavi je marsikateri obiskovalec obstal pri oddelku za umno rejo kuncev. In marsikateri je tudi odšel s čvrstnim namenom, da se i sam posveti reji kuncev, zakaj reja teh živalic ima toliko mikavnih strani, da z najmanjšimi sredstvi omogoči človeku zares prijeten, koristen in izredno lep sport. Knjižica vsebuje vse gradivo, ki more in mora zanimati ljubitelje reje kuncev. Najprej podaja Alfonz Inkret podroben opis divjega in domačega kunca, nato obravnava vse primere pasem in plemenskih vrst.

V drugem delu podaja dr. Jenko anatomijo kunca, nato piše o krizanju — mende-lizmu, naposled pa opisuje kuncje bolezni in njih zdravljenje, notranje in zunanje bolezni obravnava ločeno.

Knjižica vsebuje toliko dobrega in rejcu kuncev neobhodno potrebnega gradiva, da jo moramo biti zelo veseli.

Uršulinski samostan v Ljubljani je izdal izredno novost na našem književnem trgu, zbirko »Nebeški dvori«. To je zbirka svetniških legend za vsak dan v letu, zelo kratkih in opremljenih s kratko vajo in molitvijo. Ta zbirka je izšla v treh oblikah: v mapi s prostimi listi za vsak dan, broširano za pol leta in v vezani knjigi za celo leto. Mapa stane Din 24, broširano v dveh zvezkih à Din 10 in v platno vezana knjiga z rdečo obrezo Din 30. Naše družine, ki goje še skupno molitev, bodo s pridom uporabljale to zbirko. Kongregacije in nabožna društva jo bodo itak za svoje člane zelo koristno rabile. Posamezniki, zlasti naše žentstvo, pa bo knjigo lahko rabilo skozi celo leto vsak dan. Vse, ki poznate že v uršulinskem samo-

stanu izšle knjige, pridno segajte tudi po teh. Zelo priporočamo!

Razen tega ima uršulinski samostan še v zalogi: knjižico »Iz moje celice« z nežnoobčutenimi pesništvami znane M. Elizabete. Cena broširana Din 15, vezana Din 20. — Dalje tudi knjižico »S. M. M. Chambon«, ki je dobila v prikazni nalogo, naj širi pobožnost do sv. ran Gospodovih. Ta knjižica stane Din 10. — Zraven pa je tudi rožni venec v čast Gospodovim ranam po Din 2. — Vignednice, ki večkrat tožijo, da nimajo primernih nabožnih knjig, lahko obogate z vsemi imenovanimi knjigami, knjižnice pa bodo z njimi svojim čitateljem zelo ustregle.

Pod naslovom »Nebeške rože« izhajajo nova zbirka izbranih, posebnega priporočila vrednih knjig, ki obravnavajo razne zadeve duhovnega življenja in služijo bogoljubnim namenom. Vsaka knjiga ima jako krasno opremo in je primerna kot darilo ob različnih prilikah.

Doslej so izšle te-le knjige:

Življenje z Jezusom. Knjiga je posebno primerna za pripravo in zahvalo pri sv. obhajilu.

Kraljevanje Srca Jezusovega v družinah. Knjiga pripoveduje o veliki sreči božjemu Srcu posvečenih družin in obsega tudi primerne molitve za osebe, ki so se posvetile presv. Srcu.

Sv. Terezija Deteta Jezusa. Ta knjiga opisuje čudodelko naših dni in nam nudi jasen vpogled v življenje male svetnice, ki prekipeva božje in bratske ljubezni. Slika nam njenega otroško-junaškega duha in nas vabi na Terezinkino malo pot, po kateri ji lahko sledimo vsi, brez izjeme.

Letos je izšla knjiga Premišljevanje o sv. rožnem vencu. Knjiga je dragocen pripomoček za pravo pobožnost, s katero naj molimo svoje molitve. Spisal jo je slovenski pisatelj Mihael Hofmann, izdal misijona Friderik Baraga, ko je prvič prišel iz Amerike v svojo domovino.

Vsaka knjiga stane v elegantni mehki vezavi 15 Din, v trdi vezavi 20 Din. Pri skupnem naročilu štirih knjig (tri knjige so že izšle, ena izide še letos) veljajo vse štiri knjige v elegantni mehki vezavi 40 Din, v trdi vezavi 60 Din.

Vsa naročila sprejema: Uprava »Nebeških rož«, Ljubljana, Komenskega ulica 12.

Vsako dekle in vsaka žena, ki se količkaj poglablja v versko življenje, naj se naroči na »Nebeške rože«. Ob njih se bo vedno bolj navduševala za bogoljubno življenje.

Jugoslovanska knjigarna nadaljuje z izdajo svojih bogatih knjižnih zbirk.

Izšle so zopet te-le knjige:

Sienkiewicz Skozi pustinje in puščave kot novi zvezek Ljudske knjižnice. Cena vez. Din 60, broš. Din 40.

Velikonja »Otroci« v zbirki domačih pisateljev. Cena vez. Din 60, broš. Din 45.

Scott »Mala trojka« v zbirki Mladinske knjižnice. Cena vez. 40 Din.

»Skozi pustinje in puščave« je krasen roman iz Mahdijevih časov, vseskozi napet in poln živih slik. Velikonjeve »Otroke« bi morala imeti vsaka družina že zaradi »Sirot«, ki čitatelja ganejo do solz v svoji bedi in zapuščenosti. »Male trojke« pa ne bi smelo manjkati v nobeni hiši, kjer se otroci oklepajo svoje knjige. — Vse tri knjige dobe naše čitateljice v Jugoslovanski knjižarni.

Vaja v krščanski popolnosti. V upravi Glasnika, Ljubljana, Zrinjskega cesta je izšel 3. zvezek te prelepe knjige. Katera izmed Vi-

grednic si je kupila 1. in 2. zvezek, je umevno, da si bo tudi tretjega in vse nadaljnje. Ko izidejo vsi zvezki, bo jih 8 ali 9, bo to obširna knjiga, kakršne v slovenščini še nima. Tudi platnice za knjigo se že dobe pri upravi Glasnika. Pridno segajte po njih!

Misijonski koledar za leto 1932 je tudi že izšel. Kakor vsako leto je ves poln samih zanimivih misijonskih poročil in slik. Poleg Mohorjevega koledarja naj bo v vsaki hiši tudi Misijonski koledar. Dobiva se v misijonišču v Grobljah, p. Domžale in pri o. lazaristih Ljubljana, Trg Tabor 12, za skrajno nizko ceno Din 10.

Z □ A □ D □ O □ B □ R □ O □ V □ O □ L □ J □ O

Na cesti zunaj mesta je kolesar podri sprehajalca. Ves iz sebe je ta zaklical: »Kaj ne znate pozvoniti?« — »Pozvoniti že, a ne s kolesom voziti!«

Pavle zastavlja Jakcu uganke: »Kako da-leč teče pes v gozd?« — Jakc: »Do kamor hoče, seveda.« — Pavle: »O, kako pa, seveda — samo do srede more teči v gozd, potem pa teče zopet iz njega.«

Ivko spremlja mater na trg. Preden odideta, skoči še k očetu in ga vpraša: »Očka, ali mora imeti mama tudi lovski list, če kupi zajca na trgu?«

Hišni gospodar: »Ali ne znate čitati, da je beračenje v naši hiši prepovedano?« — Prosjak: »No potem mi pa ven na cesto prinesite.«

Stric razlaga malemu Milčetu: »Kit je tako velik, a vendar se hrani samo z malimi ribicami n. pr. s sardinami, ker ima zelo ozek požiralnik.« — Milče: »Kako si pa odpre kit škatle od sardin?«

Mati: »Za božjo voljo Milica, kaj si vendar delala? Danes zjutraj vendar še ni bilo te luknje v tvoji nogavici!« — Milica: »Kje pa je bila, mamica?«

Uprava Vigredi

ima v zalogi te-le knjige:

Mati vzgojiteljica, III. izdaja	Din 16—
Dekliški oder, 2. zv.,	Din 12—
Dekliški oder, 3. zv., posvečen Materi	Din 10—
Dekliški oder, 4. zv.,	Din 16—
Dekliški oder, 5. zv., Sv. Elizabeta	Din 7—
Dekliški oder, 6. zv., božične igre	Din 7—
Vigred, let. 1929	Din 25—
Vigred, let. 1930	Din 25—
Vigred, let. 1931	Din 25—
Med pomladjo in poletjem. Zbirka dekl. radio-predavanj	Din 10—

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 2) Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Kazalo.

Zivljenjepisi velikih žen.

	Stran
Sigrid Undset. J. D.	1
Enrika Handel-Mazzetti. A. L.	25
Fani Hausmann. A. L.	90
Selma Lagerlöf. F. Tominec	73
Melita Pivec-Stele. dr. J. Debevec	99
Pavlina Pajkova. A. G.	125
Marija Herbert. A. L.	151
Helena Keller. A. L.	179
Elizabeta Margareta Hamann. A. L.	206
M. Ignacija Sinkovec. Francka Gruden	233
Miriam in Ana. Lawin Korič. 114, 139, 166	
Debora. Lawin Korič.	196, 221
Sveta Elizabeta in sodobna žena. J.P.	259

Zenska vprašanja.

Klic današnji ženi. M. Ruckmich - I. P.	4
In ti? . . . Ana Beckmann - I. P.	26
Brezdanja globina ljubezni. Pierre P'Ermité - J. P.	32
Očetov naših imenitna dela. -r-	39, 87
Materina roka vodi naj otroka! Z. V.	49
Na razpotju. M. I. S.	58
Naša obleka. Marijana Spitzler	104
In še o modi. Pribilla S. J. - I. P. -lj	107
Zenska duša. dr. Rosm. Gassner. - V. O.	111
O čuvstovanju	112
Zensko spoznavanje	158
Gospodinjska izobrazba. Ra:	133
Sursum corda. M. G.	266
Izseljeniška nedelja	290

Vzgoja za poklic.

Tiho svetišče in zver ob njem. Dr. Fr. Jaklič	5
Odmev visoke pesmi. Dr. Fr. Jaklič	27
Pot k svetišču. Dr. Fr. Jaklič	76
Velika skrivnost v Kristusu in v cerkvi. Dr. Fr. Jaklič	101, 129
Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči. Dr. Fr. Jaklič	153, 182
Blagoslov otrok v zakonu. Dr. Fr. Jaklič	207
Zločini nad svetiščem. Dr. Fr. Jaklič	235, 263
Pot do srca. Dr. Fr. Jaklič	287

Zdravstvo.

Kako si čuvamo zdravje? dr. F. Debevec	14, 41, 65, 116, 142, 168, 197, 251, 277, 295

Gospodinjska vzgoja.

	Stran
Iz zapiskov mlade gospodinje. F. T. 18, Ko je bila Gorjančeva Metka nevesta. F. G.	93, 44, 68
Mlada gospodinja piše. F. G.	119
Naše gorje. Francka T.	145
V bolniški sobi. Ra:	171
Pisma. Ra:	200, 253, 304
List iz dnevnika mlade gospodinje. Stana	224
Gospodinja in karitas. Francka	280
O reji puranov. Dr. Kocjan	301

Vzgoja srca.

Pomenki. Gospa Selma 17, 43, 67, 93, 118, 144, 170, 199, 223, 253, 279,	303
Misli na mater. F. Z.	59
Spoštovanje. Dober vzgled. Veselje. Vzgoja srca. Pavla M.	87
Bodi roza! . . . F. Z.	106
Življenje. F. Z.	141
Predsmrtni aforizmi. Pavlina Pajkova	156
Iskrice. Pavlina Pajkova	163
Spoznanje. Stvarnik. Lojzka Horvatič	164
Delavnik. F. Z.	165
Preprostost srca. F. Z.	185
Solne duše. F. Z.	193
Zlati listi. F. Z.	194
Nebesa. F. Z.	265

Pripraviti.

Zvesta do konca. Ch. Silvestre — Niko Kuret. Roman. 10, 35, 61, 83, 109, 135, 160, 189, 211, 243, 267,	291
Henoč Arden. A. Tennyson — J. D. 16, 40, 66, 92, 113, 137, 165, 194,	216
Mama poje. Julija	64
Grob se za grobom vrsti. France	89
Svoje duše ne prodam. O. S.	186
Tilki Kunčičevi. A. Z.	189
Nežiki Marovt	193
Polje belih lilij. M. Thome. Legenda	238
Ljubljen biti. M. Herbert. Novela 217, 247, 272,	297
Usmiljenka. P. Lucki	276

Pesmi.

Ave Mesiju. L. Horvatič	9
Človekova večerna pesem. Ks. Meško	33
Na svečnico. Janez Pucelj	34

Najdražji spomini. M. G.	56
Onstran Save. Janez Pucelj	83
Slovo. Janez Pucelj	89
Pesem želja. F. Neubauer	91
Kraljici Smarnic. F. Neubauer	104
Uspavanka. V. I. R.	106
Marija Vigred naša. F. Neubauer	108
Grlica. M. G.	142
Dekliška vigred. Janez Pucelj	152
Moja časa življenja. Kam? L. Horvatič	158
Srečanje. F. Neubauer	163
Pismo iz Sovjetske Unije. M. Agard	164
Vprašanja. F. Neubauer	166
Češnjice. Janez Pucelj	168
Psalm. F. Borko	186
Najina ločitev. Oznanenje. V. K.	192
Povzdigovanje. M. Agard	211
Kaj si, o domovina? L. P.	217
Tožna pesem. Janez Pucelj	221
Molitev. L. P.	222
Veselo slovo. J. Pucelj. Tri solze. M. Agard	242
Nad potokom. F. Neubauer	247
Tiha pesem. F. Neubauer	251
Moja duša roma. M. Agard	270

Sv. Elizabeta. M. Krevh	271
Sv. Elizabeti. P. Evstahij	272
Brezmadežni. L. Horvatič. Brezmadežni. M. Agard	285
Kriki mladih duš. R. Miklič	286
Jesen šumi. F. Neubauer	290
V jesenskem gozdu. F. Neubauer	295

Gospodinjstvo.

Gospodinjstvo 20, 70, 94, 120, 146, 172, 202, 225, 255, 281,	305
Vprašanja iz gospodinjstva 20, 45, 95, 121, 146, 173, 202, 227, 256, 281,	306
Kuhinja 20, 45, 70, 95, 121, 147, 173, 202, 226, 256, 282,	307
Vprašanja iz zdravstva 21, 46, 96, 121, 148, 174, 227, 282,	307
Doma in drugod 23, 47, 71, 97, 123, 149, 175, 228, 256, 283,	308
Iz uredništva in uprave 48, 98, 177, 203, 258,	284
Dobre knjige 24, 47, 71, 97, 123, 149, 175, 229,	308
Za dobro voljo	203, 230, 257, 310

Od dobrega najboljša je le

GRITZNER-ADLER

šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba! Najboljši material!

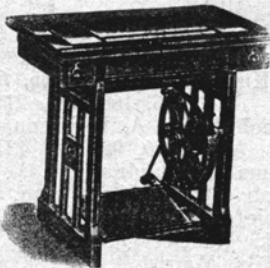
Pisalni

stroj

v

3

velikostih!

Na veliko!

Na malo!

GALANTERIJA

nogavice za dame, gospode in otroke, srajce, ovratniki, **kravate**, triko-perilo, puloverji, sprehajalne palice, dežniki, nahrbtniki, ženske torbice, razne ščetke in ogledala, dišeča mila, razni **trakovi** in **vezene**; **kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in tapetnike**. Cepilni noži, škarje za trte, Solingen-noži in škarje itd. po najnižji ceni samo pri tvrdki

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

(Za vodo, blizu Prešernovega spomenika)

Čekovni račun št. 12.005 - - - - Telefon št. 2913

Cene solidne!

Postrežba točna!

**KOLINSKA
TVORNICA CIKORIJE
LJUBLJANA.**

**Okusna in zdrava
je
Kolinska kava**

Priporoča se
prvi slovenski zavod
**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA
LJUBLJANA**
Miklošičeva cesta

Podružnice:

CELJE, Palača Ljud. posojilnice
ZAGREB, Starčevićev trg 6
SARAJEVO, Aleksandrova c. 101
SPLIT, Ulica XI. puka 22
BEOGRAD, Poincaréova 2

CENE

**KI ODGOVARJAJO
RAZMERAM CASA**

Nogavice, ženske à Din 7'50, 9'—, 12'—, 16'— itd.
Ženske rokavice à Din 15'—, 17'—
Ženske rokavice, usnjate, podložene à Din 58'—
Snežne čevlje z baržunom à Din 75'—
Snežne čevlje iz gumija à Din 78'—
Ženski čevlji à Din 125'—
Kozarci à Din 1'75, 2'—, 2'50
Kuhinjski lonci 1 literski à Din 5'— in sorazmerno dražji
Krožniki à Din 3'75, 4'75

Na zalogi tudi vsakovrstna kuhinjska posoda in
potrebščine po reklamno nizkih cenah

A. KRISPER -- LJUBLJANA
Mestni trg 26 / Stritarjeva ul. 3

ZA MIKLAVŽA

zelo prikladna darila nudi tvrdka

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA